Qishloq hayoti

Қишлоқ ҳаёти

2007 YIL 31 AVGUST, JUMA 106 (7255) - сон

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

kishlokhayoti@mail.ru

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг Ўзбекистон мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузаси

Муҳтарам дўстлар!

Шу кунларда халқимиз Ватанимиз мустақиллигининг 16 йиллик қутлуғ санасини кенг миқёсда нишонлаш учун катта ҳозирлик кўрмоқда. Барчамиз учун ҳақиқатан ҳам энг улуғ, энг азиз бўлган бу байрам арафасида ўтган давр мобайнида босиб ўтган мураккаб йўлимизга яна бир бор назар ташлаб, мустақил тараққиётимиз давомида амалга оширган ишларимиз, эришган натижаларимизни холисона баҳолаш ва уларнинг моҳияти ва аҳамиятини кенг жамоатчилик, бутун халқимизнинг эътибори ва онгу шуурига етказиш мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман.

Албатта, юртимизда яшаётган ҳар бир фуқаро ана шу ишларга ўз баҳосини бериш билан бирга, ҳар қайси инсон ва бутун мамлакат учун ҳаётий муҳим бўлган бошқа масалалар юзасидан ҳам ўзининг танқидий қараш ва фикр-мулоҳазаларини билдиришга тўла ҳақлидир.

Шуни таъкидлаш лозимки, мустақилликка эришиш даври ҳақида, эски тузум инқирозга дучор бўлиб, собиқ иттифоқ пароқандаликка юз тутган бир пайтда мамлакатимизда тобора кескин тус олган сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий вазият, ўзлигимизни англаш ва топталган миллий ғуруримизни тиклашга қаратилган интилиш кучайиб боргани, Ватанимиз мустақиллигини қўлга киритиш қандай шароитда кечгани ҳақида яхлит, ягона ва холис кўз билан қараб баҳо берадиган жиддий таҳлил-тадқиқот ҳозиргача амалда йўқлигини афсус билан айтишга тўғри келади.

Ўзбекистон мана шундай таҳликали ва мураккаб вазиятда қандай мақсадларни кўзда тутиб, қандай амалий чора-тадбирларни амалга оширганини, бу ҳаракатларнинг илмий-тарихий, мантиқий ва қонуний замини ва омиллари, керак бўлса, истиқлол ўзбек халқига туҳфа тариқасида берилмагани – буларнинг барчаси ҳақида ҳар тарафлама чуқур ёритиб ва исботлаб берадиган изланиш ва таҳлил бугунги кунда ҳам ўзининг долзарблиги ва аҳамиятини йўқотмаганини қайд этишимиз зарур.

Республикамизнинг босиб ўтган мустақил тараққиёт йўли ва олдимизда турган вазифаларнинг маъно-моҳияти ва аҳамияти ҳақида сўз юритганда, бу йўлни алоҳида икки даврга ажратиш тўғри бўлади. Ҳеч шубҳасиз, бу даврларнинг ҳар бири мамлакатимиз тарихида ўзига хос ва ўзига мос муҳим ўрин эгаллайди.

Бугун 16 йил мобайнида бошимиздан кечирган кунлар, ҳафталар, ойларни ана шу нуқтаи назардан баҳолар эканмиз, қатъий ишонч билан айтиш мумкинки, ўтиш даври ва миллий давлатчилик асосларини шакллантириш билан боғлиқ биринчи галдаги ислоҳот ва ўзгаришларни ўз ичига олган дастлабки босқич – 1991-2000 йиллар мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётида улкан из қолдирган ўтиш даври том маънода тарихий аҳамиятга эга бўлган давр бўлди.

2001 йилдан 2007 йилгача бўлган муддатни ўз ичига олган иккинчи босқич – фаол демократик янгиланишлар ва мамлакатни модернизация қилиш даври эса иқтисодиётимизни барқарор ривожлантириш, сиёсий ҳаётимизни, қонунчилик, суд-ҳуқуқ тизими ва ижтимоий-гуманитар соҳаларни изчил ислоҳ қилишни таъминлашда ғоят муҳим роль ўйнаган давр бўлди.

Биз мустақилликнинг илк кунларидан бошлаб ўз умрини ўтаб бўлган эски мустабид совет тизимидан воз кечиб, мамлакатимизда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган очиқ демократик давлат барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантиришга азму қарор қилдик.

Янги давлат ва жамият қуришда амалда ўзини тўла оқлаган қуйидаги беш тамойил асос қилиб олинди:

биринчидан – иқтисодиётнинг мафкурадан холилиги ва унинг сиёсатдан устунлиги. Бошқача айтганда, аввал иқтисод, кейин сиёсат;

иккинчидан – давлатнинг ўзи эски тузумдан янги тузумга ўтиш даврида бош ислоҳотчи бўлиши, яъни унинг мамлакатни давлатчилик, ижтимоий ва иқтисодий соҳаларда янгилашга қаратилган ислоҳотларнинг ташаббускори бўлиш вазифасини ўз зиммасига олиши;

учинчидан – қонун устуворлиги ёки барча фуқароларнинг қонун олдида тенглиги;

тўртинчидан – кучли ижтимоий сиёсатни амалга ошириш, давлатнинг аҳолини ижтимоий ночор қатлам ва гуруҳларини қўллаб-қувватлаш борасида масъул бўлиши;

бешинчидан – ислоҳотларни босқичма-босқич амалга ошириш, "шок терапеяси" деб аталган турли усуллардан воз кечиш. Бошқача айтганда, мамлакат инқилобий йўлдан эмас, балки тадрижий йўлдан ривожланиши керак. Инсоният тарихи шундан гувоҳлик берадики, ҳар қандай инқилобий йўл ҳамиша халққа зулм ва зўравонлик, қон тўкиш ва талафотлар келтирган.

Ушбу тамойиллар, аввалambор, бизнинг коммунистик мафкурадан бутунлай воз кечганимизнинг яққол ифодаси бўлиб, йигирманчи асрнинг 90-йиллари бошидаги реал ҳаётни ўзида ёрқин акс эттирди ва мамлакатимизни ислоҳ этиш бўйича аниқ принципиал мақсад ва вазифаларни белгилаб олиш имконини берди.

Биз айнан ана шу тамойиллардан келиб чиққан ҳолда, янги давлат, янги жамият пойдеворини барпо этишга киришдик. Айнан ана шу тамойилларни амалга ошириш зарурати туфайли "Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг", "Ислоҳотлар – ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун, унинг манфаатлари учун" деган, бугун кўпчиликка ёд бўлиб кетган ҳаётий шиорлар пайдо бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераккки, мамлакатимизни ислоҳ этиш ва янгилашга қаратилган дастурий вазифаларни бажаришда биз миллий қадриятларимиз, урф-одат ва анъаналаримизни сақлашга, халқимизнинг асрлар давомида шаклланган менталитетига ҳурмат билан муносабатда бўлишга катта эътибор қаратдик. Шу билан бирга, муваффақиятли ва барқарор ривожланадиган замонавий демократик давлат қуришнинг ўзини оқлаган жаҳон тажрибасини чуқур ўрганиш ва қабул қилиш ҳам диққатимиз марказида бўлди.

Маълумки, СССР парчаланиб кетганидан кейин собиқ совет ҳудудида жуда кескин ва таҳликали вазият юзага келди. Бу эса бошбошдоқликнинг олдини олиш, ҳуқуқ-тартиботни сақлаш ва аҳолининг энг зарур, биринчи галда, озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини таъминлаш бўйича зудлик билан тегишли чоралар кўришни талаб этди.

Азиз дўстлар, биродарлар, ўша қалтис ва мураккаб даврда юртимизда бор-йўғи ўн-ўн беш кунга етадиган буғдой ва ун захираси қолгани, мамлакат амалда очарчилик остонасига келиб қолганини ўзимизга бир тасаввур қилайлик.

Табиийки, бундай ҳол, аввало, бутун совет тизимига хос бўлган марказлаштирилган усулда режалаштириш ва тақсимлашдек иллатларнинг таъсири эди. Лекин, энг ёмони, Ўзбекистон иқтисодиёти асосан хомашё тайёрлашга йўналтирилгани, бирёқлама ривожланиш ҳисобидан мўрт ва ночор ҳолга тушиб қолган бўлиб, иқтисодиётга, экология ва аҳоли генофондига ҳалокатли таъсир ўтказадиган пахта яккаҳокимлиги юртимиздаги вазиятни жар ёқасига олиб келиб қўйган эди. Бунинг оқибатида улкан табиий, минерал-хомашё, меҳнат ва инсон салоҳиятига эга бўлишига қарамай, республикамиз собиқ СССРда аҳоли турмуш даражаси, ижтимоий ва гуманитар соҳалар ривожи бўйича охирги ўринлардан бирида турар эди. Буни аҳолини рўйхатга олиш бўйича 1989 йилда ўтказилган статистик маълумотлар ҳам тасдиқлайди.

Боз устига, амалдаги совет пули ўз қимматини йўқотиб бўлган, янги миллий валютамиз эса ҳали жорий этилмаган эди. Бундай шароитда иқтисодиётнинг фожиали равишда инқирозга юз тутиши ва инфляциянинг ўта кескин, ҳатто, йилига минглаб фоизга ўсиб кетишини жиловлаш фавқулодда муҳим аҳамият касб этар эди. Биринчи галда илгари шаклланган хўжалик, ишлаб чиқариш ва молиявий алоқаларнинг бутунлай узилишига барҳам бериш, оммавий ишсизликнинг олдини олиш зарур эди.

Ички ва ташқи хавфсизликни таъминлаш тизимининг парчаланиши натижасида жамиятда ҳуқуқий бўшлиқ вужудга келгани, миллатлар ва динлараро, ҳудудий ва турли гуруҳлар, уруғ-аймоқлар ўртасидаги зиддиятларнинг авж олиб кетиш хавфи, радикал кайфиятларнинг айниқса ёшлар ўртасида кучайиши ғоят жиддий хатарга айланган эди. Қисқача айтганда, туб илдизлари совет давлатининг сўнгги йилларига бориб тақаладиган ички ва ташқи можаролардан мамлакатимизни асраб қолиш талаби ўта кескин бўлиб турар эди.

Бу ўринда авваламбор эл-юртимиз бошидан кечирган 1984-1989 йиллардаги мудҳиш қора кунларни эслаш кифоя, деб ўйлайман. Ўша даврда республикамизда юзага келган оғир ижтимоий аҳвол сабабли аҳолининг кучайиб бораётган норозилигининг олдини олиш ва тўхтатиш учун КПСС Марказий Комитети қарори билан Ўзбекистонга юборилган, халқ жуда топиб, "десантчилар" деб атаган гуруҳ томонидан содир этилган қонунсизлик ва зўравонликни кўпчилик яхши эслайди.

Бу ҳақда гапирганда, Қувасой, Фарғона ва Қўқон, Наманган, Бўка ва Паркент, Гулистон, Тошкент ва Ўшда рўй берган фожиали воқеалар одамларимиз қалбида қолдирган битмас жароҳатларни, юртимизга чет элдаги марказлар томонидан молиявий таъминланган ва бошқарилган террорчи тўдалар Сурхондарё ва Тошкент вилоятларининг тоғли туманлари орқали суқилиб кирган таҳликали кунларни ҳам эслашимиз лозим.

(Давоми 2-саҳифада)

Президент Ислом Каримов 30 август куни «Ўзэкспомарказ»да ташкил этилган «Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» кўргазма экспозициялари билан танишди.

Мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида иқтисодиётни модернизация қилиш, хориж инвестициясини ўзлаштиришнинг юқори суръатларини таъминлаш, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, фермерлик ҳаракатини янада ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш ва даромадини юксалтириш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли изчил ислоҳотлар ўз самараларини бермоқда. 2007 йилнинг биринчи ярмида мамлакатимизда ялпи ички маҳсулотнинг

Бош мақсад — Ватан равнақи ва халқ фаровонлиги

ўсиши 9,7 фоизни ташкил этгани, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 11,6 фоизга, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш – 19, пуллик хизматлар – 25,1 фоизга ўсгани, маҳсулот экспорти 39 фоизга ошгани бу борада қўлга киритилаётган улкан ютуқлардан яна бир далолатдир.

Ушбу кўрсаткичларнинг амалдаги ифодасига пойтахтимиздаги «Ўзэкспомарказ»да намойиш этилаётган Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг анъанавий кўргазмасида гувоҳ бўлиш мумкин. Кўргазманинг ўзига хос жиҳати шундаки, бу ерда юқори технологиялар асосида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар намойишига кенг ўрин берилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 30 август куни «Ўзэкспомарказ»да бўлиб, бу ерда амалга оширилган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди, кўргазма экспозицияларини кўздан кечирди.

Умумий майдони 48 гектарни ташкил этадиган «Ўзэкспомарказ» қисқа муддатда амалга оширилган бунёдкорлик ишларидан сўнг истироҳат боғлари, теннис корти, кўргазма павильонларини ўз ичига олган яхлит мажмуага айланди. Эндиликда бу ерда йилига ўттизга яқин махсус, халқаро ва анъанавий кўргазмалар ташкил этиш мумкин.

Президентимиз дастлаб мамлакатимиз иқтисодиётида етакчи тармоқ ҳисобланган автомобилсозлик саноати маҳсулотлари билан танишди.

Асакадаги «ЎзДЭУавто» акциядорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган «Ласетти», «Нексия», «Матиз» ва «Дамас» русумли автомобилларга нафақат мамлакатимизда, балки хорижда ҳам талаб катта. Шу боис корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми йилдан-йилга ошмоқда. Хусусан, 2006 йилда 140 мингдан зиёд автомобиль ишлаб чиқарилган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 170 мингдан ошиши кутилмоқда. Корхона 2008 йили тўла қувват билан ишлай бошлагач, йилига 200 минг донагача автомобиль ишлаб чиқарилади.

Самарқанд автомобиль заводида ишлаб чиқарилаётган «Исузу» автобусларини бугун мамлакатимизнинг барча шаҳар ва қишлоқлари йўлларида учратиш мумкин. Йўловчиларга хизмат кўрсатишни янада яхшилашга хизмат қилаётган ушбу автобуслар ҳам кўриниши, ҳам техник имкониятлари билан кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда.

— Халқимизда минг марта эшитгандан бир марта кўрган афзал, деган нақл бор, — деди давлатимиз раҳбари. – Кўргазманинг мақсади ҳам шу — янгиликни, энг замонавий технология ва маҳсулотларни намойиш этиш учун шароит яратишдан иборат. «Ўзэкспомарказ» бугун ана шундай имкониятга эга.

Бу ерда амалга оширилган ишларни юқори баҳолаган Президентимиз марказ фаолиятини янада такомиллаштириш юзасидан зарур тавсиялар берди.

Кўргазманинг электрон техника бўлимида энг сўнгги технологиялар асосида ишлаб чиқарилаётган телевизорлар, аудио ва видео аппаратлар, музлаткичлар, совуткичлар ва бошқа мураккаб маиший техника воситалари намойиш этилмоқда. Асосан «Roison elektronics», «Zenit elektronics» қўшма корхоналарида ишлаб чиқарилаётган бундай техника воситалари бугун қишлоқ хонадонларигача кириб борди.

«Ўзкабель», «Дойче Кабель АГ Тошкент», «Андижонкабель», «Ўзэлектроаппарат», «УМТ-Радио» каби корхоналарда ишлаб чиқарилаётган электрон техника маҳсулотлари юқори сифати билан хорижлик буюртмачиларни ҳам ўзига жалб этмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, ишлаб чиқарувчиларнинг иқтисодий мавқеини мустаҳкамлашга қаратаётган эътибори туфайли бугун мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш бўйича дунёда етакчи ўринлардан бирида туради. Эндиликда кўплаб фермерларимиз фақат хом ашё етиштириш билан чекланмасдан, ўз маҳсулотини ўзи қайта ишлаб, ўзи бозорга чиқармоқда.

Кўргазманинг қишлоқ хўжалигига оид экспозицияларини кўздан кечирган киши бежирим идишларга қадоқланган шарбатлару мураббалар, гўшт ва сут маҳсулотлари, турфа либослар, трикотаж маҳсулотларини кўриб кўзи қувонади. Дилида фахр туйғуларини туяди: «Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган».

«Ўзэкспомарказ» павильонлари ҳамда намойиш майдонларида янги корхоналар билан бирга катта тажрибага эга «Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Навоий, Олмалиқ кон-металлургия комбинатлари, «Ўзбекқишлоқмаш», «Тошқишлоқмаш», «Тошкент ёғ-мой комбинати», «Сино» акциядорлик жамиятлари, «Ўзэлтехсаноат» уюшмаси каби йирик корхоналар ҳам ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда.

Ушбу кўргазма Президентимиз раҳнамолигида изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар Ватанимиз равнақи, халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришга хизмат қилаётганидан яна бир далолатдир.

Воҳид ЛУҚМОНОВ,
ЎзА мухбири.

Буюк ишлар сарҳисоби, истиқбол режалари

30 август куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президенти Девонининг мамлакатимиз Мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлиси бўлди.

Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари, Президент Девони ва Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходимлари, вазирлик ва идоралар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ҳокимлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов "Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли" мавзуида маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари истиқлол йилларида мамлакатимиз, халқимиз босиб ўтган мустақил тараққиёт йўлини батафсил, чуқур таҳлил қилди. Келгусида олдимизда турган вазифаларни аниқ белгилаб берди.

Йиғилишда сўзга чиққан Сенат аъзоси, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ёзувчилар уюшмаси раиси А.Орипов, Қонунчилик палатаси депутати З.Ботирова, Қонунчилик палатаси Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси раиси А.Саидов, Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Қонунчилик палатасидаги фракцияси раҳбари А.Рустамов ўтган 16 йил давомида мамлакатимизда Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлида буюк ишлар амалга оширилганини алоҳида таъкидладилар.

(ЎзА)

Анжуман кунлари Регистон майдонида, шаҳарнинг боғ ва хиёбонларида, Самарқанд, Оқдарё, Тайлоқ, Ургут туманларида янграган Шарқ мусиқа санъатининг ноёб дурдоналари минглаб мухлислар қалбини ром этди.

Мангу янграйверсин "Шарқ тароналари"!

Самарқанд шаҳрида "Шарқ тароналари" олтинчи халқаро мусиқа фестивали якунланди.

Дунёнинг беш қитъасидан келган элликдан зиёд мамлакат вакиллари ижро этган ранг-баранг тароналар, турли тиллардаги қўшиқларни, таъбир жоиз бўлса, бир жиҳат бирлаштириб турди: уларнинг барчасида эзгулик, тинчлик, дўстлик, муҳаббат тараннум этилди.

Истиқлолнинг илк йиллариданоқ Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида ўзлигимизни англаш, бой тарихимизни, серқирра маданий меросимизни ўрганиш, миллий қадриятларимизни тиклаш борасида улкан ишлар амалга оширилди. Хусусан, асрлар оша авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бетакрор санъатимизни, миллий мусиқамизни чуқур ўрганиш ва тарғиб этиш масаласига алоҳида эътибор қаратилди. Юртбошимиз ташаббуси билан бунёд этилган Ўзбекистон давлат консерваторияси, Тасвирий санъат галереяси, Ўзбек Миллий академик драмз театри, Республика болалар бадиий ижодиёти маркази, мусиқа ва санъат йўналишидаги ўнлаб коллежлар бу борадаги ишлар кўлами нечоғли кенглигини кўрсатиб турибди.

Айниқса, ёш истеъдод эгаларини излаб топиш, санъат оламига энди кириб келаётган иқтидорли ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсадида мамлакатимиз ва халқаро миқёсда ўтказиб келинаётган турли санъат анжуманлари, "Ниҳол", "Келажак овози" сингари фестиваль ва танловларнинг ўрни ва аҳамиятини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан 1997 йилдан буён ўтказиб келинаётган "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа фестивали ҳам жаҳон мусиқа санъатини ривожлантириш, миллий ва умуминсоний қадриятларни асраб-авайлаш ва тарғиб этишга, турли халқлар, миллатлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга, ўзбек миллий мусиқа санъати шуҳратини янада юксалтиришга хизмат қилмоқда.

(Давоми 4-саҳифада)

Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг Ўзбекистон мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузаси

(Боши 1-саҳифада)

Агарки ана шу ёвуз ниятли кучларнинг қабиҳ ва узоқни кўзлаган бузғунчилик мақсадлари амалга ошганида борми, мамлакатимиз фуқаролар уруши олови ичида қолиб кетган ва унинг оқибатлари, ҳеч шубҳасиз, бутун Ўрта Осиёдаги вазиятни портлатиб юборган бўлур эди.

Республикада вужудга келган бундай ўта мураккаб ва фожиали шароитда ўзини йўқотмасдан, босиқлик, чидам ва бардош билан иш тутиш, қатъий сиёсий иродани намоён этиш, мамлакатни чуқур таназзулдан олиб чиқишга қаратилган, ҳар томонлама пухта ўйланган стратегияни ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш учун жамиятдаги барча соғлом кучларни сафарбар этиш ғоят муҳим аҳамият касб этган эди.

Биз сиёсий ва иқтисодий тараққиёт, давлат ва жамият қуриш стратегиясини барпо этишда халқимизнинг тарихан шаклланган миллий ва маданий ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган, мамлакатимизнинг мавжуд табиий-иқтисодий, минерал-хом ашё ва инсоний салоҳиятини холисона ва жиддий баҳолаган ҳолда, жаҳон хўжалик алоқалари тизимида ўзимизга муносиб жой эгаллашни мақсад қилиб қўйиб, бундай марраларга эришишни асосий вазифамиз сифатида белгилаб олдик.

Шу борада мамлакатимизни ислоҳ қилиш ва миллий давлатчилик пойдеворини барпо этиш бўйича қабул қилинган ана шу стратегияни амалга оширишдаги биринчи қадамларимиз нималардан иборат бўлганини яна бир бор эслаш ўринлидир.

Аввало, тарихан жуда қисқа муддатда Асосий қонунимиз – Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Бу қомусий ҳужжатда мамлакатимизда давлат ва жамият қурилишининг асосий тамойиллари аниқ ифодалаб берилди, давлат ҳокимиятининг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд тармоқларига бўлиниши энг муҳим тамойил сифатида белгиланди. Шунингдек, инсон ҳуқуқларининг давлат манфаатларидан, умумэътироф этилган халқаро ҳуқуқ нормаларининг эса миллий ҳуқуқий меъёрлардан устунлиги ҳам Конституцияда муҳрлаб қўйилди.

Асосий қонунимизда ҳеч қандай мафкуранинг давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмаслиги ва ижтимоий-сиёсий ҳаёт сиёсий институтларнинг ранг-баранглиги, мафкура ва фикрларнинг хилма-хиллигига асосланиши белгилаб берилди. Айни пайтда барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилиги шароитида хусусий мулкнинг устуворлиги конституциявий асосда мустаҳкамлаб қўйилди.

Ана шу тамойилларни инобатга олиб, давлат ва иқтисодиётни бошқаришнинг мустабид, марказлашган тизимига барҳам бериш, мустақил Ўзбекистоннинг янги сиёсий ва давлат тузилиши асосларини, аввало, қонунчилик тизимини шакллантириш, марказда ва жойларда ваколатли ҳокимият органларининг яхлит тизимини ташкил этишга қаратилган ишлар аниқ мақсадни кўзлаб босқичма-босқич амалга оширилди.

Иккинчидан, мураккаб ўтиш даврида қабул қилинган қонунларнинг амалда бажарилишини таъминлай оладиган, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга қодир бўлган ижро ҳокимиятининг самарали тизими ва тузилмаларини яратиш муҳим аҳамиятга эга эди. Шу мақсадда туб маъмурий ислоҳотлар амалга оширилди: марказлашган режалаштириш ва тақсимлаш тизимининг таянчлари бўлган Давлат план комитети, Давлат таъминот комитети, Давлат нарх комитети, Давлат агросаноат комитети ва кўплаб тармоқ вазирликлари тугатилди, маҳаллий ҳокимият органлари қайта ташкил қилинди – вилоят, туман ва шаҳарларда ҳокимлик институти жорий этилди. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органи тизими – маҳалла институтини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Учинчидан, судларни жазоловчи ва фақат давлат манфаатларини ҳимоя қилувчи органдан қонун устуворлигини ва инсон ҳуқуқлари ҳимоясини таъминловчи органга айлантиришга қаратилган яхлит суд ҳокимияти тизимини шакллантириш вазифаси қўйилди ва муваффақиятли ҳал этилди. Конституциявий суд, Олий суд, умумий юрисдикция судлари, хўжалик судлари жорий этилди. Жиноят, жиноят-процессуал, суд-ҳуқуқ ва бошқа йўналишларнинг қонунчилик асосини ташкил этувчи база яратилди.

Тўртинчидан, қисқа муддатларда мамлакатимиз суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини, конституциявий тузумни ишончли ҳимоя қиладиган, жамоат тартибини таъминлайдиган, халқаро террорчилик, экстремизм ва наркоагрессия каби кучайиб бораётган хавф-хатарларга қарши курашадиган миллий хавфсизлик органлари тизими шакллантирилди.

Минтақадаги ижтимоий-сиёсий вазиятни, мамлакатимиз хавфсизлигига бўлган бугунги замонавий таҳдид ва хатарларни чуқур таҳлил этиш асосида "Ўзбекистон Республикасининг ҳарбий доктринаси тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасининг миллий хавфсизлик Концепцияси тўғрисида"ги Қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Шу тариқа юртимизда тинчлик, осойишталик ва барқарорликни сақлашга хизмат қиладиган хавфсизликни таъминлашнинг яхлит тизими фаолиятини йўлга қўйишга қаратилган мустаҳкам ҳуқуқий база яратилди.

Шунингдек, фуқаролик ва жамоатчилик институтлари, хусусан, парламент Омбудсмани, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ва бошқа қатор тузилмаларни шакллантириш билан боғлиқ масалалар ҳам бизнинг доимий диққат-эътиборимизда бўлди.

Биз шахс ва оиланинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти ва онгини ошириш вазифасини ўзимиз учун мақсад қилиб қўйиш билан бирга, бу масалани том маънодаги демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти қуришнинг муҳим шарти сифатида белгилаб олдик.

Ўтган давр мобайнида миллий иқтисодиётни шакллантириш ва уни тубдан ислоҳ қилиш мамлакатимиз мустақил тараққиётининг энг муҳим омили ва асосини ташкил этганини алоҳида таъкидлаш зарур. Бу борада бизнинг олдимизда республика ва аҳоли эҳтиёжини, биринчи навбатда ёқилғи-энергетика ресурслари, истеъмол ва озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабни ишончли тарзда қондиришдек долзарб ҳаётий вазифа турар эди.

Юртимизда ёқилғи-энергетика ва ғалла мустақиллигига эришиш муҳим стратегик вазифа сифатида кун тартибига қўйилди. Бу ўринда, аввало, шуни айтиш лозимки, Ўзбекистон табиий газ, нефть ва газ конденсати бўйича аниқланган улкан саноат захираларига эга бўлганига қарамасдан, илгари иқтисодиёт тармоқлари ва аҳоли эҳтиёжини қондириш учун йилига 6-7 миллион тонна нефть ва нефть маҳсулотларини четдан келтириш ва бунинг учун катта миқдордаги валюта ресурсларини сарфлашга мажбур бўлар эди.

Бу жиддий муаммони ҳал этиш мақсадида қисқа фурсат ичида ўзимиздаги углеводород хом ашёсини қазиб олиш ва қайта ишлаш бўйича мақсадли дастурлар ишлаб чиқилди ва амалга оширилди. Янги нефть-газ конларини аниқлаш, нефть ва табиий газни қазиб олиш учун зарур бўлган инвестициялар топилди, жумладан, хориж сармояси жалб этилди. Бухорода нефтни қайта ишлайдиган янги замонавий завод барпо этилди, Фарғона ва Олтиариқдаги нефтни қайта ишлаш заводлари модернизация ва реконструкция қилинди, уларнинг барқарор ва ишончли фаолият кўрсатиши учун шарт-шароит яратилди.

Шунингдек, ўзининг ишлаб чиқариш ва иқтисодий салоҳиятига кўра ўхшаши бўлмаган Шўртан газ-кимё мажмуаси каби ноёб иншоот барпо этилди. Ушбу корхонада тайёрланаётган суюлтирилган газ, турли маркадаги полиэтилен ва бошқа маҳсулотларга нафақат мамлакатимиз, балки чет элларда ҳам талаб катта эканини қайд этиш лозим.

Мустақиллик йилларида ана шундай йирик корхоналарнинг қурилиши ва реконструкция қилиниши натижасида ҳозирги вақтда юртимизда нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 1990 йилга нисбатан 3 баробар ортди. Бугунги кунда Ўзбекистон бу борада мамлакатнинг ва аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини таъминлаш билан бирга, экспорт ҳажмини ҳам кўпайтиришга эришди.

Асака ва Самарқанд шаҳарларида автомобиль заводларини барпо этганимиз туфайли мустақиллик йилларида автомобиллар сони кескин ошди ва ҳар 100 оиланинг автомобиль билан таъминланиш даражаси 6 баробар ўсди. Ўз-ўзидан аёнки, республикамизда бензин ва ёқилғи-мойлаш маҳсулотларига бўлган талаб ҳам шунга мос равишда ошиб бормоқда.

Айнан нефть ва нефть маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ошириш ҳисобига биз бугун республикамизнинг ривожланаётган саноати ва аҳолининг кескин ўсиб бораётган мана шундай талаб ва эҳтиёжларини таъминлашга эришмоқдамиз.

Маълумки, мустақилликнинг дастлабки кунларида аҳолини нон ва нон маҳсулотлари билан таъминлаш бўйича ҳам ўта оғир қийинчилик ва муаммолар пайдо бўлган эди. Бу муаммонинг сабаби аввало шундаки, Ўзбекистон собиқ СССР ва социалистик лагерга мансуб мамлакатлар учун асосан пахта хом ашёси тайёрлар, ғалла ва ун маҳсулотларига бўлган ички эҳтиёжимизнинг 80 фоиздан ортиғи эса четдан келтирилган маҳсулотлар ҳисобидан қопланар эди. Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, ўша йилларда етиштирилган пахта хом ашёсининг 7 фоизгинаси мамлакатимизнинг ўзида қайта ишланар, қолган қисми сувтекин нархда четга чиқарилар эди.

Аҳолини озиқ-овқат товарлари, жумладан, гўшт ва сут, юз фоиз четдан келтириладиган шакар маҳсулотлари билан таъминлаш борасида ҳам мураккаб вазият вужудга келган эди. Айниқса, аҳолини картошка билан таъминлашнинг аҳволи бунга яққол мисол бўлади. Ўша вақтда юртимизга ҳар йили Россия, Белоруссия, Польша ва бошқа мамлакатлардан қарийб 1 миллион тонна картошка келтирилар эди.

Энг ёмони, бу маҳсулот ноябрь-декабрь ойларида келтирилгани учун музлаб, унинг катта қисми яроқсиз ҳолга келар ва чорвага ем бўларди. Бугун эса халқимизнинг картошкага бўлган эҳтиёжи тўлиқ ўзимизда етиштирилган ҳосил ҳисобидан қопланмоқда.

Ана шундай мураккаб бир даврда биз ғалла мустақиллигига эришишдек ҳаётий муҳим масалани ҳам ўз олдимизга устувор вазифа қилиб қўйдик. Биринчи навбатда, қишлоқ хўжалигини тубдан ислоҳ қилганимиз, мамлакатимиз иқтисодиёти ва экологиясига катта зарар етказган пахта монополиясига барҳам берганимиз туфайли бу вазифани ҳам муваффақиятли ҳал этишга эришдик. Ўзбекистон бугунги кунда ўзининг ғаллага бўлган эҳтиёжини қоплабгина қолмасдан, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги таркибидаги қўшни мамлакатларга, Афғонистон, Эрон ва бошқа давлатларга ғалла ва ун маҳсулотларини экспорт қилмоқда.

Шуни таъкидлаш кераккки, ғалла мустақиллигининг қўлга киритилиши мамлакатимиз аҳолисини нафақат ун ва нон маҳсулотлари билан таъминлаш, айни пайтда унинг гўшт ва сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини барқарор равишда ўз ҳисобимиздан қондириш масаласини ҳам ҳал қилиш имконини берди.

Бундай улкан ютуқлар замирида ана шу мураккаб вазифалар ечимини ўз зиммасига олган деҳқон ва фермерларимиз, қишлоқ хўжалигида, иқтисодиётнинг барча тармоқларида фаолият кўрсатаётган миллионлаб меҳнаткаш инсонларнинг фидокорона меҳнати мужассам, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Иқтисодий ривожланиш ҳақида гапирганда, марказдан режалаштириш ва тақсимлаш тизими самарали меҳнат, сифатли ва рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш, ташаббускорлик ва тадбиркорлик йўлида асосий ғов-тўсиқ бўлиб келганини таъкидлаш лозим. Шу сабабли ўзининг мутлақо яроқсиз эканини кўрсатган бу тизимнинг барча-барча иллатларидан бутунлай воз кечганимиз, айниқса, принципиал аҳамиятга эга бўлди.

Дастлабки йиллардаёқ биз учун янгилик бўлган бозор иқтисодиётининг асослари яратилди, бозор инфратузилмаси институтларини ташкил этиш ва рақобат муҳитини шакллантириш орқали бозор муносабатларининг механизми ишга туширилди.

Мамлакатимизда хусусий мулкчилик тикланиб, унинг ривожи устувор аҳамият касб этди. Хусусий мулк конституциявий асосда ишончли кафолатга эга бўлди.

Иқтисодиётнинг асосий тармоқлари, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарининг бутунлай давлат тасарруфидан чиқарилиши ва хусусийлаштирилиши натижасида мамлакатимизда амалда кўп укладли иқтисодиёт шаклланди, мулкдорлар ва тадбиркорларнинг янги синфи пайдо бўлди ва бу синф йилдан-йилга юртимиз ҳаётида тобора салмоқли роль ўйнамоқда.

Айни пайтда биз учун мутлақо янги бўлган, бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган молия ва банк тизимини шакллантириш ҳамда ўз миллий валютамизни муомалага киритиш ҳам улкан аҳамият касб этди.

Албатта, миллий валютага ўтиш ва унинг қатъий тўлов қобилиятини таъминлаш осон кечгани йўқ, лекин қанчалар қийин ва оғир бўлмасин, биз 2003 йилдаёқ унинг эркин конвертация қилинишига эришдик.

Замонавий икки поғонали банк тизимини яратиш орқали мустақил пул-кредит сиёсати юритиш, бюджет ва пул сиёсатининг масъулият доирасини аниқ белгилаб қўйиш, уларнинг ўзаро самарали муносабатини таъминлаш имконияти пайдо бўлди. Бунинг натижасида иқтисодиётимиз манфаатларини барқарор ва ишончли тарзда қондириб боришга эришилди. Хўжалик юритувчи субъектлар ва бюджет ташкилотларининг молиявий маблағлардан фойдаланиш борасидаги мустақиллиги сезиларли даражада ошди.

Ижтимоий нуқтаи назардан бошланғич босқичда, иқтисодиётни ва бутун жамиятни ислоҳ қилишнинг энг мураккаб ўтиш даврида кучли ижтимоий сиёсат юритиш ва аҳолини ҳимоя қилишнинг ўхшаши бўлмаган, самарали механизми ишлаб чиқилиб, муваффақиятли амалга оширилди. Кўмакка муҳтож оилаларга моддий ёрдам беришда асосан ўзини ўзи бошқаришнинг ноёб тузилмаси бўлмиш маҳалла институти имкониятларидан фойдаланиш ўзини тўла оқлади.

Бу, аввалambor, зарур моддий ва маънавий ёрдамни очиқлик ва ошкоралик тамойиллари асосида аниқ йўналтириш – аҳолининг ҳақиқатан ҳам ночор қатламларини қўллаб-қувватлаш, уларни ўтиш даврининг қийинчиликларидан ишончли ҳимоя қилиш имконини берди.

Шу тариқа биз юртимизда ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлабгина қолмасдан, айни пайтда ислоҳотлар ва мамлакатни янгилаш борасида олиб бораётган сиёсатимизнинг халқимиз томонидан кенг қўллаб-қувватланишига ҳам эришдик.

Бу даврда амалга оширган ишларимиз қаторида мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, унинг барқарорлиги ва хавфсизлигини таъминлашда Қуролли Кучларимизнинг шакллантирилиши ғоят муҳим аҳамият касб этди.

Собиқ СССР парчаланганидан кейин юзага келган шароитда, қуролли кучларда бошқарув, интизом ва тартиб амалда йўқотилган, мамлакат хавфсизлигига ички ва ташқи таҳдидлар кундан-кунга кучайиб бораётган бир вазиятда Мудофаа вазирлигини, унинг органлари ва жойлардаги қўмондонлик тузилмаларини шакллантириш ўз вақтида қабул қилинган яккаю ягона тўғри қарор бўлди.

Кадрлар, энг аввало, офицерлар таркибини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш, армия сафларини миллий кадрлар билан тўлдириш, уларнинг тайёргарлик ва қайта тайёргарликдан ўтишини таъминлаш, энг муҳими, мамлакатимиздан жанговар техника ва қуроллар олиб чиқиб кетилишининг олдини олиш ўта муҳим аҳамиятга эга эди.

Кейинчалик, минтақамиздаги тез суръатлар билан ўзгариб бораётган ижтимоий-сиёсий ва ҳарбий вазиятдан келиб чиққан ҳолда, армияни ислоҳ қилиш бўйича янги принциплар негизида Қуролли Кучларни барпо этиш ва ташкил қилишга асосланган, хавфсизликка таҳдид соладиган реал хавф-хатарларни назарда тутадиган узоқ муддатга мўлжалланган дастур шакллантирилди. Ушбу дастурни амалга ошириш жараёнида миллий армиямиз ташкилий жиҳатдан янгича таркибий тузилишга эга бўлди, қисқа муддатда ҳарбий округлар, чегаравий минтақалар ташкил этилди, Қуролли Кучларни бошқаришнинг бутун тизими, бирлашма ва қисмларнинг таркиби ва жойлашуви қайта кўриб чиқилди, қўшинларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий қурол-яроғ ва техника билан таъминлаш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга оширилди.

Шу билан бирга, ўта муҳим жанговар топшириқларни бажаришга йўналтирилган Махсус операциялар бўйича кучларнинг бўлинмалари, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Терроризмга қарши кураш корпуси тузилди. Бу бўлинмалар эҳтимол тутилаётган душманнинг ҳар қандай тажовузкорона ҳаракатларига қарши муносиб зарба беришга қодир қудратли куч экани Сурхондарё, Қашқадарё ва Тошкент вилоятларининг тоғли туманларига суқилиб кирган халқаро террорчиларнинг жангари тўдаларини йўқ қилиш бўйича амалга оширилган операцияларда намоён бўлди.

Айни пайтда муддатли ҳарбий хизматнинг бир йилгача қисқартирилгани, қўшинларнинг сифат таркибини яхшилаш ва уларнинг сафини тўлдириш тартибларининг такомиллаштирилгани, замонавий қурол-аслаҳа билан таъминлангани, сафарбарлик-чақирув резерв хизматининг жорий қилингани, шартнома-контракт асосидаги хизматга ўтиш жараёни амалда якунлангани армиямизнинг қиёфасини, унинг мазмун-моҳияти ва жанговар қобилиятини тубдан ўзгартирганини қайд этиш зарур.

Сержант ва офицер кадрларни тайёрлашнинг ахборот ва компьютер технологияларига, замонавий илм-фан ва техника ютуқларига асосланган самарали тизими ташкил этилди.

Ҳарбий хизматчиларни ва уларнинг оилаларини ижтимоий ҳимоя қилиш, зарур турар-жой ва маиший шароит билан таъминлаш борасида ҳам кўп иш қилинди. Сўнгги беш йилнинг ўзида ҳарбий унвонлар бўйича маошлар, ҳарбий хизматдан бўшагандан кейин тўланадиган нафақалар миқдори икки баробардан зиёд оширилди.

Бугун тўла ишонч билан айтиш мумкинки, Ватанимизнинг хавфсизлиги Қуролли Кучларимиз томонидан ишончли тарзда таъминланмоқда, армияда хизмат қилиш Ўзбекистон фуқароси учун нафақат конституциявий бурч, балки нуфузли касблардан бирига, том маънодаги шон-шараф ишига айланиб бормоқда.

Армия хизматини ўтаётган йигитларимиз ҳарбий мутахассисликларни пухта эгаллаш билан бирга жисмоний ва маънавий жиҳатдан чиниқиб, иродаси тобланиб, қатъий ҳаётий позицияси шаклланмоқда, Ватан ҳимояси йўлида доимо тайёр турадиган мард ва жасур инсонлар бўлиб камол топмоқда.

Тарихимизнинг ана шу ўтган даврини сарҳисоб қилар эканмиз, ташқи сиёсат ва дипломатик хизматни шакллантириш борасида амалга оширилган кенг кўламли ишларга тўхталмасдан ўтолмаймиз.

Таъкидлаш жоизки, мустақиллик давригача республика Ташқи ишлар вазирлиги аппаратида бор-йўғи 10-15 нафар ходим бўлиб, улар номигагина вакиллик вазифаси ҳисобланган ишлар, яъни протокол мажбуриятлари ва турли тадбирлар, асосан чет эллик меҳмонларни қабул қилиш билан шуғулланарди, холос.

Истиқлолнинг биринчи кунларидан бошлаб ўта муҳим ташқи сиёсий масалаларни ҳал қилишга, давлатлараро сиёсий ва иқтисодий муносабатлар соҳасида энг мақбул йўлларни топишга тўғри келди.

Ғоят қисқа фурсатда бу соҳада Ташқи ишлар вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар қўмитаси, кейинчалик эса, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва бошқа қатор давлат бошқарув органлари тузилди, дипломатик кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизими яратилди.

Мустақилликка қадар юртимизда бирорта ҳам хорижий давлат элчихонаси йўқ эди. Ҳозирги вақтда чет элларда мамлакатимизнинг 48 та дипломатик ваколатхонаси бор. Ўзбекистонда эса 86 та элчихона ва савдо ваколатхонаси аккредитация қилинган.

Мамлакатимизнинг қулай геосиёсий ўрни, унинг биринчи навбатда ўз миллий манфаатларини инобатга олган ҳолда олиб бораётган, ҳар томонлама чуқур ўйланган, мустақил ва изчил ташқи сиёсати давлатимизнинг жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилиши, халқаро майдонда обрў-эътиборининг ортиб боришини таъминлади.

Кейинги даврларда ўзига обрў топмоқчи бўлган "кўп векторлик сиёсат" олиб бориш деган турли қараш ва ёндашувлар ҳақида чиқишлар бўлмоқда. Бугунги кунда мамлакатимиз олиб бораётган ташқи сиёсатнинг таг-томирида ҳеч кимга сир бўлмаган бир мақсад турибди – Ўзбекистон манфаати ва яна бир бор Ўзбекистон манфаати. Бизнинг бу соҳадаги барча қадам ва ҳаракатларимиз фақат ана шу эзгу мақсадни амалга оширишга қаратилган, десам, айни ҳақиқат бўлади.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Ислом Конференцияси ташкилоти, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Евроосиё иқтисодий ҳамжамияти, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти, Коллектив хавфсизлик шартномаси ташкилоти, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги каби нуфузли халқаро ташкилотлар ва қатор ихтисослашган халқаро тузилмалар ишида фаол иштирок этиб, минтақавий хавфсизликни таъминлаш, Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд барпо этиш, наркотик моддаларнинг ноқонуний айланиши билан боғлиқ, шунингдек, халқаро ҳамжамият олдида турган бошқа долзарб муаммоларни ҳал этиш ишига салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Азиз дўстлар!

Ўз-ўзидан аёнки, янги давлат барпо этишда миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбияланган, мамлакатимизни модернизация қилиш ва замонавий демократик жамият қуриш йўлидаги мураккаб ва кенг кўламли вазифаларни ҳал этишга қодир бўлган янги авлод кадрларини тайёрлаш масаласи муҳим принципиал ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Юртимизда ўз Ватанининг тақдири, унинг бугуни ва келажаги учун масъулиятни чуқур ҳис этадиган, мустақил ва янгича фикрлайдиган кадрларга эҳтиёжни қондириш вазифаси биз мустақилликка эришган биринчи кунларданоқ ўта муҳим ва ҳал қилувчи масалага айланган эди.

Ана шу мақсадлардан келиб чиққан ҳолда, 1997 йили 2009 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури қабул қилинганидан барчангиз яхши хабардорсиз. Ўзининг мазмун ва моҳиятига кўра ноёб бўлган ушбу дастур 12 йиллик таълимга ўтишни, узлуксиз таълимнинг яхлит тизимини яратишни кўзда тутади. Дастур умумтаълим мактабларидаги тўққиз йиллик ўрта таълимни, академик лицей ва коллежлардаги уч йиллик махсус касбга тайёрлаш тизимини ўз ичига олади.

Мамлакатимиз олий ўқув юртлари ҳузурида ташкил этилган академик лицейлар ёшларга ўзи танлаган мутахассислик бўйича олий маълумот олиш учун янада чуқур билим эгаллаш, коллежлар эса махсус фанларни ўзлаштириш билан бир қаторда, мустақил ҳаётга қадам қўяётган ҳар бир битирувчи йигит-қизга ўз қобилиятини юзага чиқариш ва жамиятда муносиб ўрин топиш учун 2-3 мутахассислик бўйича ўрта малакали касб эгаллаш имконини беради.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури доирасида 2009 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури ҳам амалга оширилмоқда.

Таълим соҳасидаги миллий дастурларни ҳаётга татбиқ этиш бошланганидан буён 1 минг 140 тага яқин академик лицей ва касб-ҳунар коллежи, 4 минг 680 тадан зиёд умумтаълим мактаби янгитдан қурилди ва капитал таъмирланди, замонавий мебель, ўқув-лаборатория ускуналари билан жиҳозланди, уларда компьютер синфлари ва лингафон хоналари ташкил этилди.

Янги миллий таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш, янги дарсликлар ва махсус ўқув қўлланмалари яратиш орқали таълим жараёнининг мазмуни тубдан такомиллаштирилди. Шуниси айниқса муҳимки, ихтисослашган олий ўқув юртларида академик лицей ва коллежлар учун замон талабларига жавоб берадиган янги тоифадаги ўқитувчиларни тайёрлаш ишлари йўлга қўйилди.

Олий таълим соҳасида ҳам туб ислоҳотлар амалга оширилди, бакалавр ва магистрлар тайёрлашнинг Европа тизимига ўтилди. Бугунги кунда мамлакатимизнинг 65 та олий ўқув юртида 850 йўналиш ва мутахассислик бўйича 300 мингга яқин талаба билим олмоқда.

Ўтган йиллар мобайнида замонавий, ҳар томонлама жиҳозланган ўқув юртларини барпо этиш учун 5 миллиард доллардан ортиқ бюджет ва бюджетдан ташқари маблағлар йўналтирилди.

Ҳозирги кунда юртимизда таълим соҳасига йўналтирилаётган харажатлар ҳажми мамлакатимиз ялпи ички маҳсулоти таркибида 12 фоиздан ортади. Ҳолбуки, жаҳон тажрибасида бу кўрсаткич 3-5 фоиздан ошмайди.

Ўзбекистон ўзининг миллий Фанлар академиясига эга бўлиб, унинг таркибида улкан илмий-техник салоҳиятга эга бўлган 43 та академик институт муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Табиий ва аниқ фанларнинг ядро физикаси, иссиқлик физикаси, астрофизика, гелиоматериалшунослик, биология, микробиология, кимё ва табиий бирикмалар кимёси, сейсмология йўналишларида ва бошқа кўплаб соҳаларда истиқболли тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, бугун таълим-тарбия ва илм-фан соҳасига сарфланаётган маблағлар мамлакатимиз келажагининг эгаси бўлган ёш авлодни, юксак интеллектуал салоҳиятли жамиятни шакллантириш йўлида мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади.

Муҳтарам юртдошлар!

Биз ўз олдимизга қўйган эзгу мақсад-муддаоларга эришишда, барқарорликни таъминлаш ва мамлакатни янгилашга қаратилган кенг кўламли ислоҳотларни жорий этишда мустақилликнинг дастлабки кунларидан бошлаб улкан ишларни амалга ошириб келаётганимиз барчангизга яхши маълум.

Бу борада айниқса юртимизда миллатлар ва динлараро тинчлик-тотувликни мустаҳкамлаш, маънавий ва ахлоқий тарбияни кучайтириш, тарихий илдизларимизга, миллий ўзлигимизга қайтиш, аҳолининг сиёсий онги ва ҳуқуқий маданиятини оширишга доир аниқ мақсадга йўналтирилган ишларимиз муҳим аҳамият касб этганини таъкидлаш жоиз.

Бугунги кунда халқимизга азалдан хос бўлган ҳамжиҳатлик ва бағрикенглик, меҳр-оқибат, меҳмондўстлик ва саховат каби инсоний фазилатлар янада ёркин намоён бўлмоқда ва бундай маънавий муҳит одамларнинг руҳи ва кайфиятига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Биз бугун юртимизда янги ҳаёт барпо этар эканмиз, бир масалага алоҳида эътибор беришимиз лозим. Яъни, коммунистик мафкура ва ахлоқ нормаларидан воз кечилганидан сўнг жамиятда пайдо бўлган ғоявий бўшлиқдан фойдаланиб, четдан биз учун мутлақо ёт бўлган, маънавий ва ахлоқий тубанлик иллатларини ўз ичига олган "оммавий маданият" ёпирилиб кириб келиши мумкинлиги барчамизга аён бўлиши керак.

Бундай узоқни кўзлайдиган, аниқ мақсадларга эга бўлган турли хуруж ва ғаразли интилишлар, хорижий марказлар томонидан катта куч ва маблағ сарфланаётган ҳаракатлар ва бу каби хавф-хатарлар бизга қандай зарарли оқибатлар олиб келишидан огоҳ бўлишимиз даркор.

Қадрли дўстлар!

Мамлакатимизни 1991-2000 йиллар давомида ислоҳ қилиш ва янгилаш борасида қўлга киритилган натижаларни сарҳисоб қилар эканмиз, бугун ушбу босқич миллий давлатчиликни шакллантириш ва республикамизни барқарор ривожлантиришда мустаҳкам замин бўлди, деб айтишга барча асосларимиз бор.

Тарихан қисқа вақт ичида совет давридаги эски маъмурий-буйруқбозлик тизимига барҳам берилди, миллий давлатчиликни шакллантиришнинг пухта ҳуқуқий асослари яратилди, давлат ҳокимиятининг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти тармоқлари ташкил этилди, ижтимоий ва фуқаролик институтлари фаолияти йўлга қўйилди, иқтисодиётни эркин бозор муносабатларига ўтказиш жараёни амалга оширилди.

Энг муҳими, аҳолининг онгу тафаккурида туб ўзгаришлар рўй берди, уларнинг узоқ йиллар мобайнида коммунистик ва совет мафкураси тамойиллари асосида шаклантирилган фикрлаш тарзи ва дунёқараши, бир сўз билан айтганда, одамларнинг ўзи ўзгарди.

Бугун янгича фикрлайдиган, ўз келажагини жамиятда демократик қадриятларни мустаҳкамлаш билан, мамлакатимизнинг келажагини жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви билан боғлиқ ҳолда кўрадиган янги авлод вакиллари ҳаётга кириб келмоқда.

Бу эса мамлакатимизда амалга оширилаётган туб сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий ўзгаришларни ортга қайтариб бўлмаслиги, ислоҳотлар муқаррарлигининг ишончли кафолатидир.

Мухтасар айтганда, Ватанимиз ва халқимиз тарихида муҳим ўрин тутган ушбу даврда том маънода туб ўзгаришлар амалга оширилди, халқаро муносабатларнинг тенг ҳуқуқли субъектига айланган, жаҳон ҳамжамиятида ўзининг муносиб ва мустаҳкам ўрнига эга бўлган – Ўзбекистон деб аталган янги демократик давлат барпо этилди. Бугун ана шу мустаҳкам пойдевор асосида мамлакатимизни жадал ислоҳ этиш ва модернизация қилишнинг янги даври – миллий тараққиётимизнинг кейинги мантиқий босқичи изчил давом этмоқда.

Ушбу босқичнинг муҳим дастурий вазифалари – сиёсий ва иқтисодий ҳаёт, давлат ва жамият қурилишининг барча жабҳаларини янада демократлаштириш ва эркинлаштириш, мустақил суд тизимини мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш, фуқароларнинг сиёсий, иқтисодий фаоллигини ошириш, фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришдан иборатдир.

Ўтиш даври ва миллий давлатчиликни барпо этиш шароитида объектив зарурат бўлган кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамиятига изчил ва босқичма-босқич ўтишга эришиш ушбу даврда давлат тизимини ислоҳ этишнинг асосий ва ҳал қилувчи вазифаси бўлиши даркор. Бу даврда давлат ва жамият қурилиши соҳасида амалга оширилаётган демократик ислоҳотлар натижасида мамлакатимизнинг қонун чиқарувчи олий органи – Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси икки палатали парламентга айлантирилди.

Бу борадаги асосий вазифа қуйи палата – Қонунчилик палатасини мунтазам фаолият кўрсатадиган профессионал органга айлантириш, юқори палата – Сенатни ҳудудлар манфаатларини ифода қиладиган вакиллик органи сифатида шакллантиришдан иборат эди. Шу тариқа қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг сифатли ва асосли бўлишига эришиш билан бир қаторда, ўзаро мутаносиблик ва мувозанатни сақлаш бўйича самарали тизим яратилмоқда, умумдавлат ва ҳудудлар манфаатларининг ўзаро мувозанати таъминланмоқда, аҳолининг мамлакатимиз ижтимоий ва сиёсий ҳаётидаги иштироки кўламини янада кенгайтириш имкони туғилмоқда.

Икки палатали парламентимизнинг ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият ўртасидаги ваколатларнинг янада мувофиқлашувини таъминлаш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда Президент ваколатларининг бир қисмини юқори палата – Сенатга ўтказиш, шунингдек, Бош вазир ҳуқуқ ва ваколатларини кучайтириш муҳим аҳамият касб этди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясидаги мамлакат Президенти бир пайтнинг ўзида ижро этувчи ҳокимият раҳбари ҳам эканини белгилайдиган нормаларнинг ўзгартирилиши муҳим сиёсий-ҳуқуқий қадам бўлди. Бугунги кунда Конституцияга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат раҳбари бўлиб, давлат ҳокимияти органларининг ўзаро уйғун ва ҳамжиҳат фаолият юритишини таъминлайди.

"Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш, мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партиялар ролини кучайтириш тўғрисида"ги конституциявий қонуннинг қабул қилиниши, ҳеч шубҳасиз, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш борасида асосий ва ҳал этувчи роль ўйнади.

Ҳозирги шароитда сиёсий партиялар фуқароларнинг сиёсий ва ижтимоий фаоллигини ошириш, аҳолининг айниқса, сайлов жараёнларида хоҳиш-иродаси ва фикрини ифодалаш, марказда ва жойларда давлат ҳокимияти органларини шакллантиришнинг муҳим таъсир ўтказувчи воситасига айланиши алоҳида аҳамият касб этади. Мазкур вазифани ҳал этиш мақсадида парламентдаги кўпчилик ва парламентдаги мухолифат мақомини қонуний тарзда белгилаш, сиёсий партиялар фракциялари раҳбарларини Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари этиб сайлаш бўйича ташкилий-ҳуқуқий чоралар кўрилди.

Қабул қилинган ушбу ҳуқуқий механизмлар сиёсий партияларнинг мамлакат парламенти фаолиятини ташкил этишда, шунингдек, вакиллик ва ижро ҳокимияти органларини шакллантириш, уларнинг фаолиятини назорат қилишдаги роли ва аҳамиятини тубдан кучайтирди.

Хусусан, Бош вазир лавозимига номзод бўйича сиёсий партиялар фракциялари билан маслаҳатлашиш тартиби, унинг парламент томонидан тасдиқланишининг қатъий белгиланган тартиб ва механизмининг жорий этилгани давлат қурилиши соҳасида демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлди.

Конституциявий қонунга мувофиқ сиёсий партияларнинг Қонунчилик палатасидаги фракцияларига Бош вазирни истеъфога чиқариш, маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳларига эса вилоят ҳокимларини истеъфога чиқариш тўғрисида ташаббус билан чиқиш ҳуқуқининг берилиши ҳам мутлақо муҳим аҳамият касб этади. Буларнинг барчаси сиёсий партияларнинг мамлакат ҳаётидаги ўрни ва таъсири ортиб бораётганидан далолат беради.

Давлат ҳокимияти марказий органларининг бир қатор ваколат ва вазифаларини, аввалambor иқтисодий ва ижтимоий масалаларни ҳал этиш, бюджет ташкилотларини, коммунал хўжалик ва ободонлаштириш ишларини молиялаштириш, одамларни иш билан таъминлаш ва аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ваколатларини маҳаллий ҳокимият, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, маҳаллаларга босқичма-босқич ўтказиш жараёни амалга оширилмоқда.

Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг муҳим таркибий қисми сифатида чуқур ислоҳ этиш ва эркинлаштириш бўйича янги концепция ҳаётга татбиқ қилинди. Судлар ихтисослаштирилди, фуқаролик ва жиноий ишлар бўйича алоҳида судлар ташкил этилди, судлар суд қарорларини ижро этиш каби ўзларига хос бўлмаган вазифалардан озод қилинди.

Жиноий жазо тизимини эркинлаштиришга доир чора-тадбирлар ҳам улкан социал ва ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлди. Бунинг натижасида оғир ва ўта оғир тоифадаги жиноятларнинг 75 фоизга яқини ижтимоий хавфи катта бўлмаган ва унча оғир бўлмаган жиноятлар тоифасига ўтказилди. Жиноят кодексидаги жиноят содир этган шахс етказилган моддий зарарни тўлиқ қоплаган тақдирда, суд томонидан унга нисбатан озодликдан маҳрум этиш тариқасида жазо тайинлашга йўл қўймайдиган нормалар анча кенгайтирилди.

(Давоми 3-саҳифада)

Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг Ўзбекистон мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузаси

(Боши 1,2-саҳифаларда)

Мазкур ўзгаришлар қабул қилинганидан сўнг судларнинг озодликдан маҳрум этиш тариқасидаги жазони тайинлаши 2006 йилда 2000 йилга нисбатан қарийб 20 фоизга камайди. Шунингдек, ярашув институти жорий этилгани ҳам бу борада муҳим роль ўйнамоқда.

2007 йилда Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 1 январдан мамлакатда ўлим жазосини бекор қилиш, шунингдек, фуқароларни қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини прокуратурадан судларга ўтказиш тўғрисида қабул қилинган қонунлари халқаро ҳамжамият томонидан ижобий кутиб олинди ва бутун дунёда катта акс-садо берди.

Ўлим жазоси бундан буён умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазоси билан алмаштирилади ва у фақат икки турдаги жиноят, яъни, жавобгарликни оғирлаштирувчи ҳолатларда қасддан одам ўлдириш ва терроризм учун тайинланади. Бунда жазонинг мазкур тури хотин-қизларга, 18 ёшга етмаган ва ёши 60 дан ошган эркакларга нисбатан тайинланмайди.

Ўзбекистонда юқорида қайд этилган жиноий жазо чораларининг жорий этилиши билан дунёда жиноий жазолашнинг энг инсонпарвар, ҳуқуқий тизимларидан бири ташкил этилди, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди. Таъкидлаш жоизки, умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазоси Германия ва Польша каби давлатларда 5 турдаги, Бельгия ва Россия Федерациясида 6, Францияда 18, Голландияда эса 19 турдаги жиноят учун тайинланади.

Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш, уни амалга оширишнинг аниқ процессуал-ҳуқуқий механизмини яратиш жиноят процессининг судгача бўлган босқичида жиноий таъқиб қилинадиган фуқароларнинг ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини самарали ҳимоя қилишнинг муҳим кафолатига айланади. Бу терговчи ва прокурорларнинг эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олишни танлашда жавобгарлигини кучайтириш, суд ҳокимиятининг нуфузини ошириш ва мустақиллигини мустаҳкамлаш, инсоннинг озодликка бўлган конституциявий ҳуқуқини ишончли ҳимоя қилишни таъминлашга хизмат қилади.

Очиқ ва кучли фуқаролик жамиятини бугунги кунда аҳолининг турли ижтимоий гуруҳлари ва кенг қатламлари манфаатларини ифода этадиган мустақил ва барқарор нодавлат нотижорат ташкилотлар, эркин оммавий ахборот воситалари ва бошқа фуқаролик жамияти институтларининг ривожланган тизимисиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугун мамлакатимизда 5 мингдан ортиқ нодавлат нотижорат ташкилот, 870 дан зиёд газета ва журнал, 100 га яқин давлат ва нодавлат телерадиостудияси фаолият кўрсатаётгани диққатга сазовор.

Ўтган давр мобайнида фуқаролик жамияти институтларини эркин ривожлантириш, фуқаролар манфаатларини ҳимоя қилиш ва қондириш, муҳим ижтимоий аҳамиятга молик дастурларни бажариш борасида уларнинг фаолият самарадорлигини оширишни таъминлайдиган зарур меъёрий-ҳуқуқий база, иқтисодий ва ҳуқуқий кафолатлар яратилгани ҳам бу соҳадаги катта ишларимиздан бўлди десак, янглишмаган бўламиз.

Азиз дўстлар!

Мустақиллик йилларида қўлга киритган ютуқларимиз ҳақида гапирганда, биз уларга, аввало, иқтисодиётнинг ривожланиши, унинг ўсиш суръатлари, макроиқтисодий кўрсаткичларнинг ўзаро мутаносиблиги, инфляция даражасининг пасайиши, миллий валютамизнинг барқарорлиги ва унинг харид қобилияти, экспорт ва олтин-валюта захирамизнинг ортиб бораётгани, бир сўз билан айтганда, бутун иқтисодиётимизнинг изчил тарзда ривожланаётганидан келиб чиққан ҳолда баҳо берамиз.

Юртимизда амалга оширилаётган кенг кўламли, туб ислоҳотлар ва ўзгаришларнинг қонуний натижаси сифатида сўнгги йилларда мамлакатимиз иқтисодиётининг ўсиш суръати барқарор хусусият касб этди. Биргина кейинги тўрт йилнинг ўзида йиллик ўсиш суръати 7 фоиздан ошгани ҳам бунинг яққол исботидир.

Республикамизда ялпи ички маҳсулот 1990 йилга нисбатан 1,3 баробар ошди. Ҳолбуки, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларининг аксариятида бу кўрсаткич ҳанузгача ислоҳотлар бошланган даврдаги даражага ҳам етгани йўқ.

Шуниси муҳимки, Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарор ўсиш суръатлари жаҳон бозорида нефть ва газ нархи ошиб бораётган бир шароитда қатор мамлакатларда кузатилаётган ҳолатдан тубдан фарқ қилади. Яъни, бизнинг иқтисодий ривожланишимиз экстенсив ўсиш ва фақат углеводород хом ашёсини зўр бериб тўхтовсиз қазиб олиш эвазига бўлаётгани йўқ. Аксинча, биз аниқ мақсадга қаратилган бозор ислоҳотларини, иқтисодиётда чуқур таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, тармоқ ва корхоналарни янгилаш, техник қайта жиҳозлаш, рақобатбардош ва экспортга йўналтирилган янги ишлаб чиқариш корхоналарини ташкил этиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобидан иқтисодий тараққиётга эришмоқдамиз.

Шу ўринда мамлакатимиз иқтисодиётининг жадал ўсиб бораётгани иқтисодиётнинг барча соҳа ва тармоқларида чуқур иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга асосланганини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўтган йиллар давомида иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг ҳар бир босқичида устувор вазифаларни аниқ белгилашга алоҳида эътибор қаратилиб, уларни ҳал этиш учун зарур молиявий, моддий ва инсоний ресурслар жалб этилмоқда.

Иқтисодиётни янада эркинлаштириш, хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти эркинлигини ва иқтисодий мустақиллигини ошириш, кенг тармоқли бозор инфратузилмасини шакллантириш, давлатнинг назорат ва бошқарув ваколатини кескин камайтириш, унинг корхоналар хўжалик фаолиятига аралашувини чеклаш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш – буларнинг барчаси ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг ҳал қилувчи йўналиши ҳисобланади.

Айниқса, иқтисодиётда чуқур таркибий ўзгаришларни амалга ошириш ғоят муҳим аҳамият касб этади. Бунинг негизини маҳаллий хом ашёни қайта ишлаш ва жаҳон бозоридаги кескин рақобатга бардош бера оладиган маҳсулотлар тайёрлашга асосланган саноат тармоқларининг етакчи ўринга чиқиши ва хизмат кўрсатиш соҳаларининг тез суръатлар билан ривожланиши ташкил қилади. Шуни таъкидлаш керакки, мустақиллик йилларида ялпи ички маҳсулот таркибида саноатнинг улуши 11 фоиздан 25 фоизга, хизмат кўрсатиш соҳаларининг улуши эса 18 фоиздан 42 фоизга ёки 2 баробардан зиёд ошди.

Бугунги кунда фаолият кўрсатаётган корхоналарни жадал модернизация қилиш ва техник қайта жиҳозлашни таъминлаш, юксак технологиялар асосида ишлайдиган автомобилсозлик ва газ-кимё, электр техникаси ва тўқимачилик, озиқ-овқат ва фармацевтика, ахборот ва телекоммуникациялар тармоғи ҳамда бошқа йўналишлардаги янги ва замонавий ишлаб чиқаришларни ташкил этишга қаратилган фаол инвестиция сиёсатини юритишга устувор аҳамият берилмоқда.

Хорижий ва маҳаллий сармоядорлар учун қулай, ҳар томонлама имтиёзли инвестиция муҳити яратилди. Натижада, мустақил тараққиёт йилларида мамлакатимиз иқтисодиётига 100 миллиард доллардан ортиқ инвестиция жалб қилинди. Бунинг 25 миллиард доллардан зиёдини хорижий сармоядорларнинг маблағлари ташкил этади.

Солиқ юкини камайтириш борасида ҳам изчил сиёсат олиб борилмоқда. Фақатгина 2000-2007 йиллар давомида даромад солиғи 38 фоиздан 10 фоизга, ягона ижтимоий тўлов 40 фоиздан 24 фоизга, кичик бизнес субъектлари ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқарувчилар учун ягона солиқ миқдори эса 10 фоизга камайтирилди. Шу билан бирга, жисмоний шахслар даромадининг солиқ ставкаси сезиларли даражада қисқартирилди. Шу тариқа кейинги 7 йилнинг ўзида умумий солиқ юки 40 фоиздан 27 фоизга камайтирилди.

Сўнгги йилларда қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам туб ўзгаришлар рўй берди. Хўжалик юритишнинг совет давридан қолган, ўзини оқламаган шаклларидан воз кечиб, уларнинг ўрнига бутун дунёда кенг жорий этилган хусусий фермер хўжаликлари ташкил этилди.

Бугунги кунда фермер хўжаликлари том маънода қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг асосий шаклига, уни барқарор ва самарали ривожлантирадиган ҳаракатлантирувчи кучга, таъбир жоиз бўлса, бу йўналишнинг локомотивига айланди. Бу соҳада бозор инфратузилмаси амалда қайта тузилди, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва рағбатлантириш сифат жиҳатидан янги тамойиллар асосига қурилди.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда ялпи ички маҳсулотнинг 76 фоизи, жумладан, саноат маҳсулотининг қарийб 80 фоизи, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва чакана савдо айланмаси эса тўлиғича иқтисодиётнинг нодавлат секторида яратилмоқда. Юртимиздаги корхоналарнинг 90 фоизи хусусий ва корпоратив мулк шаклига ўтган, уларда жами иш билан банд аҳолининг 77 фоизи меҳнат қилмоқда.

Кичик ва хусусий бизнеснинг ялпи ички маҳсулот таркибидаги улуши 45 фоиздан ортиб бораётгани ва у мамлакатимиз иқтисодиётидаги етакчи кучга айланиб, бозорларимизни зарур товар ва хизматлар билан тўлдириш, аҳоли даромади ва фаровонлигини оширишнинг асосий манбаи, одамларни иш билан таъминлаш билан боғлиқ муаммоларни ҳал этишнинг муҳим омилига айлангани эътиборга сазовордир.

Айни пайтда юртимизда транспорт коммуникация тизимини ривожлантириш масаласига ҳам республикамизни жадал тараққий топтиришнинг асосий шарти ва мезони сифатида катта аҳамият берилмоқда.

Сўнгги йилларда барпо этилган, умумий узунлиги 633 километрни ташкил қиладиган Навоий–Нукус, 223 километрлик Тошгузар–Бойсун–Қумқўрғон темир йўл магистраллари, Қамчиқ довони орқали ўтадиган тезкор автомобиль йўлининг бу борадаги ўрни ва аҳамияти қанчалик беқиёс эканини ҳаммамиз яхши англаймиз. Бу йўллар мамлакатимизнинг барча ҳудудларини ягона транспорт тармоғига ишончли тарзда бирлаштириб, минтақаларимизда мавжуд бўлган бой минерал-хом ашё ва табиий ресурсларни ўзлаштириш учун кенг имкониятлар яратди.

Ўтган даврда қўлга киритган салмоқли ютуқ ва натижаларимиз халқимизнинг даромадлари ва фаровонлигини изчил равишда ошириб боришни таъминлаш, кенг кўламли ижтимоий дастурларни муваффақиятли амалга ошириш имконини берди.

Барчамизга маълумки, аҳоли иш ҳақи ва даромадларининг ўсиш суръати энг муҳим кўрсаткичлардан бири ҳисобланади. Бу ҳақда гапирганда, аҳоли реал даромадларининг 2006 йилда 2000 йилга нисбатан 2,5, 1992 йилга нисбатан эса ўртача 12 баробар ошганини таъкидлаш лозим. Жорий йил охирига бориб республикамизда ўртача иш ҳақи миқдорининг 200 доллар даражасига етиши кутилмоқда.

Биз ҳар уч йилда иш ҳақини 2-2,5 баробар оширишни ўз олдимизга муҳим стратегик вазифа қилиб қўйганмиз. Шу тариқа, аҳолининг харид қобилиятини ҳисобга олган ҳолда, биз яқин йиллар ичида халқ фаровонлиги ва даромадларини таъминлаш бўйича юксак марраларга эришаётган мамлакатлар даражасига кўтарилишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Бугунги кунда юртимизда замонавий меҳнат бозори шаклланди – мустақиллик йилларида 5 миллиондан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этилди. Уларнинг 70 фоиздан зиёди саноат ва хизмат кўрсатиш соҳаларига тўғри келади.

Айниқса, шаҳар ва қишлоқларда биринчи навбатда хотин-қизларни иш билан таъминлаш имконини берадиган, йирик саноат корхоналари билан кооперация асосида ташкил этиладиган касаначилик жадал ривожлана бошлаганини таъкидлаш лозим.

Биз учун муҳим ижтимоий аҳамиятга эга бўлган аҳолини иш билан таъминлаш билан боғлиқ муаммоларга катта эътибор қаратиб, бу борада аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни изчил амалга ошираётганимиз мавжуд аҳволни тубдан ўзгартириш учун имкон яратди. 2006 йилда ишсизлик даражаси 5,3 фоизгача камайгани ҳам шундан далолат беради.

Мамлакатимиз аҳолиси, аввало қишлоқ жойлардаги одамларнинг турмуш шароити изчил тарзда яхшиланмоқда. Истиқлол йилларида 36 минг километрлик сув қувурлари, 72 минг километрлик газ тармоқлари ишга туширилди. Бу 1991 йилга қадар эришилган натижаларга нисбатан тегишли равишда 2 ва 4 баробар кўп демакдир.

Натижада, аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш бугунги кунда 84 фоизни, жумладан, қишлоқ жойларда 77 фоизни, табиий газ билан таъминлаш 82 фоизни, қишлоқ жойларда эса 78 фоизни ташкил этмоқда.

Халқимиз турмуш шароитини яхшилашга доир чора-тадбирлар тизимида соғлиқни сақлаш ва аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш алоҳида ўрин тутишини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Ўтган йиллар мобайнида Ўзбекистонда тиббий хизмат кўрсатиш тизими амалда тўлиқ қайта кўриб чиқилди. Ҳозирги вақтда бу борадаги ислоҳотларнинг асосий босқичларидан бири ниҳоясига етмоқда. Аҳолига бепул шошилинч ва юқори малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун энг юксак талабларга жавоб берадиган ихтисослаштирилган шифохона ва бўлимлар тармоғининг ташкил этилиши бу босқичнинг энг муҳим ва конкрет натижаси бўлганини қайд этиш зарур. Махсус ташкил этилган республика маркази бу тизимга раҳбарликни ва унинг фаолиятини мувофиқлаштиришни таъминламоқда.

Соғлиқни сақлашнинг бирламчи бўғинида, айниқса, қишлоқ жойларда жиддий ўзгаришлар рўй берди. Самарасиз ишлаётган фельдшерлик-акушерлик пунктлари ва қишлоқ амбулаторияларии ўрнида замонавий диагностика ва даволаш ускуналари билан жиҳозланган 3 мингдан зиёд қишлоқ врачлик пункти ташкил этилгани бу соҳадаги катта қадам бўлди, десак, тўғри бўлади.

Тиббиёт ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш ва уларни рағбатлантириш тизимининг ҳар томонлама қайта кўриб чиқилиши аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни сифат жиҳатидан сезиларли даражада яхшилаш имконини берди. Натижада, кейинги 2-3 йилда соҳа ходимларининг иш ҳақи 2 баробардан зиёд кўпайди.

Юртимизда янги ташкил этилган соғлиқни сақлаш тизимида энг юксак замонавий тиббиёт технологиялари ва техникаси билан таъминланган ихтисослашган клиникалар муҳим ўрин эгалламоқда. Уларда юқори малакали мутахассислар жаҳон миқёсидаги мураккаб ва ноёб операцияларни амалга ошириб, одамлар ҳаётини сақлаб, уларнинг умрига умр қўшаётгани бу борадаги ислоҳотларимизнинг яна бир амалий ифодасидир.

Соғлиқни сақлаш тизимида бўлажак оналар саломатлигини мунтазам назорат қилиб борадиган, соғлом болалар туғилишига хизмат қиладиган кенг тармоқли скрининг марказларининг ўрни ва аҳамияти қанчалик катта экани ҳақида, ўйлайманки, ортиқча гапириб ўтиришга ҳожат йўқ.

Агар 1991 йилда оналар ўлими билан боғлиқ кўрсаткич ҳар 100 минг нафар аёлга нисбатан 65 тани ташкил этган бўлса, бугунги кунда бу рақам 24 тага тушди, гўдаклар ўлими эса илгари 1000 нафар чақалоққа 35 тадан тўғри келган бўлса, ҳозирги кунда 14 тага тушди.

Шуниси эътиборлики, бугун Ўзбекистонда чечак ва ич терлама, куйдирги, ўлат ва вабо каби юқумли касалликларга бутунлай барҳам берилди.

Ўтган давр мобайнида юртимизда аҳолининг ўртача умр кўриш даражаси ҳам сезиларли равишда ортганини мамнуният билан қайд этиш лозим. Бу борадаги умумий кўрсаткич 1990 йилда 67 ёшни ташкил этган бўлса, 2006 йилда 72,5 ёшни ташкил этди. Жумладан, эркаклар ўртасидаги ўртача умр кўриш 66 ёшдан 70 ёшга, аёллар ўртасида эса 70 ёшдан 74,6 ёшга узайганини одамлар саломатлигини муҳофаза қилиш ва турмуш шароитини яхшилашга қаратилган чора-тадбирларнинг аниқ ва яққол натижаси сифатида баҳолаш ўринли бўлади.

Азиз ватандошлар!

Ўз-ўзидан аёнки, Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш, ўз халқининг тинчлиги ва фаровонлигини таъминлашга интилаётган бошқа давлатлар қатори ҳозирги шиддат билан ўзгариб бораётган мураккаб давр ўртага қўяётган талаб ва саволларга тўлиқ жавоб берадиган, аниқ ва равшан, ҳар томонлама пухта ўйланган стратегия ва ҳаракат дастурига эга бўлиши зарурлигини бугун ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Бу стратегия, авваламбор, тажрибада ўзини оқлаган демократик, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар, ижтимоий ўзгаришларни чуқурлаштириш, жамиятда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, тинчликсевар ташқи сиёсат юритиш ва жаҳон хўжалик тизимига интеграциялашишга қаратилган йўлимизни бундан буён ҳам изчил давом эттиришни таъминлаши даркор.

Фақат ана шундай сиёсатгина ўз олдимизга қўйган узоқ муддатли мақсад-муддаоларимиз – Ўзбекистонимизнинг дунёдаги ривожланган мамлакатлар сафидан ўрин олишига эришиш борасида зарур шарт-шароит ва мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилиши мумкин.

"Ҳамма нарса инсон учун, унинг келажаги учун" деган эзгу тамойилни тўлиқ амалга ошириш биз учун доим энг муҳим устувор вазифа бўлиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Бизнинг иқтисодиёт, сиёсат, давлат-ҳуқуқ ва суд соҳасида амалга ошираётган барча ўзгариш ва ислоҳотларимиз пировард натижада ягона мақсадга – халқимиз учун муносиб турмуш шароити яратиш, одамларнинг даромади ва фаровонлигини изчил ошириб бориш, ҳар бир инсонга ўзининг интеллектуал, касб ва маънавий салоҳиятини рўёбга чиқариш учун зарур имкониятлар яратиб беришга қаратилиши даркор.

Муҳтарам ва қадрли ватандошларим!

Бугун сиз, азизларга мурожаат этиб, барчангизни қутлуғ айём – Ватанимиз мустақиллигининг 16 йиллик байрами билан самимий муборакбод этар эканман, қалбимни, юрагимни эзгу ва юксак туйғулар қамраб олаётганини айтмоқчиман.

Мана шу ўтган йиллар давомида машаққатли, шу билан бирга, шарафли, том маънода тарихий даврда доимо елкама-елка туриб, қандай улкан ва олижаноб ишларни амалга оширганимиз, буюк келажагимиз пойдеворини ўз қўлимиз билан барпо этаётганимиз барчамизга ҳар қанча фахрланиш, босиб ўтган йўлимизни миннатдорлик билан эслаш учун асос беради.

Ишончим комилки, Ватанимиз истиқболини ўйлаб бошлаган барча улуғ ишларимизни, албатта, охирига етказамиз, ўзимизнинг эзгу мақсад-муддаоларимизга эришамиз, иншоолло.

Эътиборингиз учун раҳмат.

Асирлар озод этилмоқда

Афғонистонда жангарилар томонидан асир олинган Жанубий Корея фуқароларидан 12 нафари озод этилган.

Бу ҳақда толибон ҳаракати вакиллари маълумот тарқатмоқда. Айни дамда гаровда қолган 7 нафар асирнинг қачон озод этилиши гумонлигича қолмоқда. Бундан бир неча кун аввал расмий Сеул толибончиларнинг 2007 йилнинг охирига қадар Афғонистондан 200 аскардан иборат қўшинни олиб чиқиб кетиш талаби қондирилажагини эълон қилган эди. Бироқ Афғонистон ҳукумати мамлакат қамоқхоналаридаги жангарилар раҳнамоларини озод этиш талабини рад этмоқда. Шу йилнинг 19 июлида жангарилар 23 нафар кореялик миссионерларни гаровга олиб, улардан 2 нафарини қатл этган эди.

Аграда комендантлик соати

Ҳиндистоннинг Агра шаҳрида комендантлик соати эълон қилинди.

Шаҳардаги барча мактаб ва олий ўқув муассасалари ёпиб қўйилди. Аҳоли ва сайёҳларнинг кўчага чиқмаслиги огоҳлантирилмоқда. Шунингдек, ҳар куни ўн минглаб сайёҳларни қабул қилувчи Тож Маҳал ёпиб қўйилган. Шаҳардаги тартибсизликларга бундан икки кун илгари шу ёдгорлик яқинида юз берган воқеа сабаб бўлмоқда. Диний байрамни нишонлаётган оломон устига юк машинаси юргизилиши оқибатида 4 нафар одам ҳалок бўлган эди. Полиция ҳайдовчини қўлга олган, бироқ аламзада зиёратчилар тартибсизликлар уюштиришган. Бир неча маъмурий бино ва автомобилга ўт қўйиб юборилган.

Якунига етмай қулади

Озарбойжоннинг Боку шаҳрида қурилиши тугалланмаган кўп қаватли бино қулаб тушди.

Маҳаллий телевидение хабар қилишича, вайроналар остидан 11 нафар одам жасади топилган. Қурбонлар сони ортиши тахмин қилинмоқда. Ҳозирча ўн олти қаватли бинонинг қулаб тушиши сабаблари номаълум. Воқеа юзасидан текширувлар олиб борилмоқда. Қидирув-қутқарув ишлари яна бир неча кун давом этиши айтилмоқда.

Ироқнинг радикал кайфиятдаги "Маҳди Армияси" шиалар жангари гуруҳи 6 ойга фаолиятини тўхтатди.

Жангарилар «таътил»да

Гуруҳ раҳбари Мухтод ал-Садр шундай қарорга келган. Reuters ахборот агентлиги хабарларига кўра, бу йўл билан у гуруҳни қайта ташкил этиш ниятида. Ироқ ҳукумати жангариларининг вақтинча бўлса-да қуролларини ташлаганларини яхши хабар, дея таърифлаган. Ироқ бош вазири Нури ал-Маликий бу вақт ичида гуруҳ билан муросага келиш мумкинлигини айтиб ўтган.

"Маҳди Армияси" Ироқдаги энг яхши қуролланган ва кўп жангариларга эга гуруҳ саналади. Америка қўмондонлиги гуруҳни асосий рақибларидан санаб, унинг раҳбари Мухтод ал-Садрни қўлга олиш пайига тушган.

Ёнғинга қарши намойиш

Афинада 10 минг нафар одам норозилик намойиши уюштирди.

Намойишчилар деярли бир ойдан буён мамлакатда давом этаётган ёнғинни ҳукумат бартараф этолмаётганига норозилик билдиришган.

Греция парламенти биноси олдида уюштирилган намойиш дастлаб тинч ўтган, бироқ кейинчалик одамлар полицияга тош ва ўт олувчи суюқлик солинган идишлар улоқтира бошлашган. Оқибатда, полиция кўздан ёш оқизувчи газдан фойдаланиб, юзга яқин намойишчини ҳибсга олган.

Грециянинг деярли ярмини қамраб олган ёнғин кун сайин янги ҳудудларга хавф солмоқда. Офат туфайли 63 нафар одам ҳаётдан кўз юмган.

Испаниянинг Буньол шаҳрида ҳар йили нишонланадиган "Томатина" байрами бўлиб ўтди.

"Томатина" қандай байрам?

Унда қатнашган 50 мингдан зиёд одам бир соат мобайнида бир-бирларига етилиб пишган помидорларни улоқтиришди. Бу вақт мобайнида 117 тонна помидор яксон қилинди.

"Томатина" байрами помидор ҳосили якунида нишонланади. Ҳосилнинг салмоғига қараб кўпроқ помидор яксон қилишга ҳаракат қилинади. Шу тариқа испанлар ҳосил учун ўз миннатдорчилигини Яратганга билдиришади.

Жаҳон матбуоти хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ

Бўш (вакант) профессор-ўқитувчи лавозимларига меҳнат шартномаси асосида

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Профессорлар: *1. Зоотехния.*

Доцентлар: *1. Гуманитар фанлар; 2. Маркетинг, маҳсулотларни стандартлаштириш ва сертификатлаштириш; 3. Ўсимликшунослик; 4. Умумий техника; 5. Фермер хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари иқтисодиёти ва уларнинг ишини ташкил этиш; 6. Қишлоқ хўжалиги экинлари генетикаси, селекцияси ва уруғчилиги; 7. Деҳқончилик ва мелиорация асослари.*

Катта ўқитувчилар: *1. Маркетинг, маҳсулотларни стандартлаштириш ва сертификатлаштириш; 2. Ўрмончилик; 3. Ўсимликшунослик; 4. Умумий техника. 5. Ўзбек тили ва чет тиллар (инглиз).*

Ассистентлар: *1. Фермер хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналари иқтисодиёти ва уларнинг ишини ташкил этиш; 2. Гуманитар фанлар; 3. Бухгалтерия ҳисоби ва аудит; 4. Ўсимликшунослик; 5. Иқтисодий назария ва ахборотлар технологиялари асослари. 6.Ветеринария*

Ўқитувчилар: *1. Ўзбек тили ва чет тиллар (инглиз тили ўқитувчиси).*

Танлов учун ҳужжатлар 2007 йил 1 октябрга қадар қабул қилинади.

Қатнашувчиларда илмий даража, илмий унвон, шунингдек илмий ишлар ва ихтиролар мавжуд бўлган тақдирда уларга тегишли дипломлар, аттестатлар нусхаларини ва илмий ишлар рўйхатини, малака ошириш тўғрисидаги гувоҳномаларни тақдим этишлари керак.

Танловга тушган барча ҳужжатлар олдиндан кафедра мажлисида кўриб чиқилади. Илгари кафедрада ишламаган шахсларнинг ҳужжатларини кўриб чиқишдан олдин улар томонидан синов лекциялари (мазкур олий таълим муассасаси ўқитувчилари учун – очиқ машғулотлар) ўтказилади. Синов лекциялари ва очиқ машғулотлар мавзулари кафедра предметлари бўйича ўқув дастури талабларига мувофиқ бўлиши керак. Танлов қатнашчиларини тест синовларидан ўтказишга йўл қўйилади.

Илгари ўзлари эгаллаб турган лавозим учун танловда қатнашувчи шахслар кафедра мажлисида танловдан олдинги даврдаги илмий-педагогик, методик, тарбиявий ва бошқа ишлари тўғрисида ҳисобот беради.

Ҳужжатлар қуйидаги манзилга топширилади:

Тошкент-140, Тошкент давлат аграр университети, бош бино, 3-қават, 319-хона, ходимлар бўлими. Телефон: 63-63-35.

"Джон Дир" комбайнлари ва бошқа техника воситалари керакми? Марҳамат!

Ўзбекистондаги омборхонадан "Джон Дир" фирмасининг ғалла ва шоли ўриш комбайни, шунингдек, жаҳондаги етакчи компанияларнинг қишлоқ хўжалиги техника воситалари таклиф этилади. Комбайн Ўзбекистон шароитида Давлат синовидан ўтган. Нархи келишилган ҳолда, тўлов шакли турлича.

Мурожаат учун телефон: 144-69-79.

31 август – Қатағон қурбонларини ёд этиш куни

Маърифат боғининг боғбонларидан эди

Мустақиллик шарофати билан сўнгги йилларда XX асрнинг боши ва 20-йиллардаги Туркистон маърифатпарварларининг ҳаёти ва ижодий фаолиятига оид бир қанча мақола ва рисолалар чоп этилди. Улар орасида Абдуқодир Шакурий ҳаёти ва педагогик хизматлари ҳам муносиб баҳоланади.

Лекин, шунга қарамасдан Абдуқодир Шакурийнинг 20-йиллар бошидаги ва айниқса, 1937 йилдан кейинги ҳаёти ва тақдири ҳали ўрганилмаган. Шуни ҳисобга олиб, Абдуқодир Шакурийнинг сўнги кунлари ҳақидаги маълумотларни архивлардан қидира бошладик.

1937 йил Абдуқодир Шакурий ҳақида НКВД ходимлари тайёрлаган маълумот мавжуд бўлиб, унда Шакурийнинг диний таълим кишиси ва руҳоний оиласидан эканлиги, ўтмишда революцияга қарши "Миллий иттиҳод" ташкилотининг аъзоси ҳисоблангани, Афғонистонга кетган босмачи Ҳамроқулбек ва татар руҳонийларидан Абдурашид Иброҳимов билан алоқада бўлганлиги қайд этилади.

6 августда хавфсизлик идораси ўз ходимига Ражаб Амин қишлоғида яшовчи фуқаро Абдуқодир Шакурийнинг уйида тинтув ўтказиш ва уни қамоққа олишни топширади ҳамда 7 августда ордернинг мазмунини тушунтириб берганлиги ҳақида Шакурийнинг эски ўзбек ёзувидаги тасдиқ имзоси тиркалади. Шу куни қисқача тергов ўтказиб, протоколга кўра Абдуқодир Шакурий 1875 йилда Ражаб Амин қишлоғида туғилиб, ҳозир ўз қишлоғида боғбонлик билан шуғулланаётганлиги, ижтимоий аҳволга кўра ўтмишда ва кейинчалик ҳам муаллимлик қилиб келганлиги, ҳозирда эса боғбончилиги айтилади. Орадан 20 кундан кўп вақт ўтгач, 1937 йил 29 августда Абдуқодир Шакурий яна қўшимча сўроқ қилиниб, савол-жавоблар расмийлаштирилади. У шундай якун топади.

Савол: "Сиз кейинги вақтларда нима билан шуғулландингиз ва ўз жадид мактабингизни сақлаб қолдингизми?"

Жавоб: "Мен жадид мактабларини 1925 йилгача сақлаб турдим. Сўнг у ёпилди, шаҳар маорифи 3 йиллик мактаб очди. Шундан кейин мен боғбончилик билан шуғуллана бошладим. Уч таноб ерлик боғим бор, у ерда ўзим ишлайман, ҳар йили ишчилар олиб чиқиб ишлатаман".

Мазкур кундаги қўшимча тергов материалларининг сўнггида давлат хавфсизлик хизмати терговчисининг Шакурийга 1937 йил 7 август куни қўйилган айбловни (яъни, Туркистонда гўё мавжуд бўлган контреволюцион миллатчилик ташкилоти "Миллий иттиҳод"га аъзо бўлганлиги кўзда тутилади.) тан оласизми, деган саволига, "менга қўйилган мазкур айб юзасидан ўзимни айбдор деб ҳисобламайман, деб қатъий жавоб беради".

Абдуқодир Шакурий унга қўйилган асоссиз айбларни бўйнига олмагач, ўзлари тайёрлаган аввалги справка асосида 1937 йил 3 октябрда Самарқандлик Х.К. исмли айбдор сўроқ қилиниб, Абдуқодир Шакурий ҳақида кўргазма сўрайди ва ундан бу ташкилотга Самарқанддаги Қози Ҳайдарбек Абдусаидов ва Исматулла Раҳматуллаевлар билан бирга Абдуқодир Шакурий ҳам "Миллий иттиҳод" деган аксилинқилобий ташкилотга аъзо бўлиб ишладилар, деган кўргазма олишга эришадилар.

Шундан сўнг мазкур тергов материалларининг ушбу биринчи жилдининг 243-саҳифасида Республика Ички ишлар вазирлиги қошидаги учликнинг 1937 йил 21 ноябрдаги мажлиси протоколидан унинг устига қўйилган "Миллий иттиҳод"га аъзо бўлган" деган айбни тан олмаганлигига қарамай, "К.Х" ва бошқаларнинг тазйиқ остида берган сохта гувоҳликларига кўра 10 йил қамоқ жазоси берилиб сургун қилишган. Шу тариқа яна бир зиёли, маърифат фидойиси қатағон этилади.

1956 йил 27 август ва 1956 йил 3 сентябрдаги Ўзбекистон Олий суди жиноий ишлар бўйича коллегиясининг аъзолари Иброҳимов, Маҳмудов ва Ширмоновлар билан бирга прокурор ёрдамчиси Зотовнинг иштирокида ўтказилган ёпиқ суд мажлисида Республика Ички ишлар вазирлигининг 1937 йил 21 ноябрдаги қарори билан айбланган Ҳайдарбек Абдусаидов, Камолиддин Ҳусаинов, Толиб Раҳмонбердиев, Т.Ўринхўжаев, М.Абдуғаффоров, А.Абдулғаиров, Т.Жўрабоев, Ф.Рожий, З.Назриддинов каби Абдуқодир Шакурий ҳам айби йўқлиги учун оқланган.

Абдуқодир Шакурий хотираси ҳам бошқа кўплаб миллат ва маърифат фидойилари қатори Истиқлол туфайли қадр топди. Унинг номи, эзгу ишлари бугун миннатдор авлодлар томонидан эъзозланмоқда.

Шерали ТУРДИЕВ

Янгиликлар

Бўш иш ўринлари ярмаркаси

Олтинсой тумани ҳокимлиги, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, туман прокуратураси ва туман бандликка кўмаклашиш маркази биргаликда меҳнатга жалб қилиш бўйича тўртинчи бор бўш иш ўринлари ярмаркасини ўтказди.

Унда 22 та ташкилот, муассаса ва корхона 147 та бўш иш ўрни билан қатнашди. Ярмаркада 87 та фуқаро ўз касби ва мутахассисликларига мувофиқ ишлаш учун йўлланмалар олишди. Үнлаб аёллар шу ернинг ўзида йирик корхоналар билан касаначилик шартномалари тузишди.

Байрам туҳфаси

Республикамиз Мустақиллигининг 16 йиллиги улуғ байрамига барча соҳаларда муносиб совға тайёрланмоқда.

Жарқўрғон туманидаги Қўштепа маҳалласи аҳли, ўқувчилари бугун ниҳоятда хурсанд. Бу йил уларга қўшалоқ байрам. Мактаб биноси капитал реконструкция қилинди. Энди бу ерда ёшларнинг таълим олишлари, спорт билан шуғулланишлари учун барча шароитлар муҳайё. Уни "Парвина" МЧЖ қурувчилари бунёд этишди.

Шифохоналар таъмирланмоқда

Вилоятда аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш тубдан яхшиланмоқда.

Бу борада шифохоналарни таъмирлаш, янгиларини қуриш, уларни жаҳон андозаларидаги асбоб-ускуналар билан таъминлашда салмоқли ютуқларга эришилмоқда. Вилоят болалар шифохонаси тўлиқ таъмирланди.

Музработ туманидаги шошилинч тез тиббий ёрдам маркази, юқумли касалликлар шифохонаси, Қумқўрғон тумани марказий шифохонаси, туғруқхона мажмуалари таъмирланиб, аҳоли хизматига топширилди.

М.ОЛЛОМУРОДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.
Сурхондарё вилояти

Спорт

Футбол

"Пахтакор" яна ғалаба қозонди

Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати Олий лига жамоаларининг 18-тур учрашувлари бўлиб ўтди. Унда бир қатор марказий ўйинлар ўтказилди. Жумладан, Фарғонада нафақат турнинг, балки чемпионатнинг энг қизиқарли учрашувида "Нефтчи" "Пахтакор" билан куч синашди.

Биринчи давра ўйинида Юрий Саркисян шогирдлари "Пахтакор"га йирик ҳисобда мағлуб бўлганди. Мағлубият аламини олиш учун илк дақиқаларданоқ ҳужумга отланган "Нефтчи" мақсадига етолмади. Фарғона марказий стадионига йиғилган минглаб ишқибозлар ўз суюклиларининг мағлубиятига гувоҳ бўлишди. Равшан Ҳайдаров футболчилари чемпионлик учун яна бир қадам ташлаб, рақиб майдонида 3:0 ҳисобида зафар қучди.

Қарши шаҳрида яна бир қизиқарли учрашув ўтказилди. "Насаф" майдонига сафар уюштирган "Қурувчи" вакиллари дуранг натижа билан кифояланишди. Ҳисоб – 1:1.

Турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди. "Андижон" – "Тўпаланг" 4:1, "Вобкент" – "Бухоро" 1:1, "Локомотив" – "Навбаҳор" 0:0, "Трактор" – "Қизилқум" 2:1, "Металлург" – "Самарқанд-Динамо" 1:1, "Шўртан" – "Машъал" 2:3.

"Динамо" гуруҳ босқичида

Чоршанба оқшомида Европа Чемпионлар лигасининг гуруҳ босқичига чиққан жамоалар номи маълум бўлди. Эътиборга молик томони, Украинанинг икки жамоаси – "Динамо" (Киев) ва "Шахтёр" (Донецк) гуруҳ баҳсларида иштирок этадиган бўлишди.

UEFA CHAMPIONS LEAGUE

Меҳмонда 1:0 ҳисобида ғалаба қозонган киевлик футболчилар жавоб ўйинида ҳам ютуққа эришишди – 3:0. Мирча Луческу шогирдлари "Шахтёр" эса Австриянинг "Зальцбург" жамоасини қабул қилиб, сўнгги дақиқаларда ғалаба қозонди. Ўйин 2:1 натижаси билан тугаётган бир пайтда, "Шахтёр" футболчилари ўзлари учун керакли голни рақиб дарвозасига киритдилар. Эслатиб ўтамиз, дастлабки ўйинда "Шахтёр" мағлубиятга учраган эди. Россиянинг энг кучли клуби "Спартак" Шотландиянинг "Селтик" жамоасига пенальтилар сериясида ютқазиб қўйди. Иккала ўйинда бир хил, яъни 1:1 ҳисоби қайд этилгач, ғолибни аниқлаш учун ўтказилган "лотерея" баҳсида омад "Селтик" жамоасига кулиб боқди.

Роналдиньони "Челси" чорламоқда

"Челси" раҳбарлари "Барселона"даги ҳамкасблари билан Роналдиньо трансфери ҳақида музокарага киришмоқчилар. Англия ОАВ хабарига кўра, "Челси" Роналдиньо учун 50 миллион фунт-стерлинг тўлашга тайёр.

Ўтган шанба куни "Челси" хўжайини Роман Абрамович футболчининг акаси билан учрашиб, шахсий шартнома борасида таклиф билан чиққанди. Унга кўра, россиялик миллиардер Роналдиньо учун ҳафтасига 150 минг фунт-стерлинг тўлашини айтган. Бу дегани, агар Роналдиньо Лондонга кўчиб ўтса, у ҳолда Европанинг энг кўп маош олувчи футболчисига айланади.

Қиличбозлик

Олтинчи бўлишди

Хитойнинг Нантонг шаҳрида қиличбозлик спорт тури бўйича Осиё чемпионати якунланди. Бир қатор давлатлар қаторида юртимиз қиличбозлари ҳам совринли ўринлар учун кураш олиб бордилар.

Эътироф этиш лозим, мазкур спорт тури Хитойда охирги ўн йилликда ривожлана бошлади. Шарқий минтақа вакиллари – япон, корейс ва хитойлик спортчилар жаҳон даражасида ҳаракат қилишмаса-да, ўз қитъаларида етакчи саналишади. Айнан шу компания орасида юқори ўринларга даъвогарлик қилиш ҳамюртларимизга қийин кечди. Руслан Кудаев, Рустам Дўстмуҳамедов ва Искандар Башировдан тузилган таркиб 17 давлат ичида 6-поғонага лойиқ топилди. Мураббий Шавкат Турдиқулов қўл остида ҳаракат қилган юртдошларимиз сўнгги учрашувни Сингапурга қарши ўтказиб, ғалаба қозонишди.

Мусобақада Япония биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўрин Хитойга насиб этган бўлса, Жанубий Корея учинчи поғонада қайд этилди.

Теннис

2000 йилги АҚШ очиқ чемпионати ғолиби Марат Сафин бу йилги теннис мусобақасини қийин ғалаба билан бошлади. Канадалик спортчи Франк Данцевич билан баҳсида ҳар учала сетда ҳам "тай-брек" кузатилди.

Чемпионат авжида

Марат ўзининг бор иқтидорини намойиш этган бўлсада, бир қатор хатолар эвазига ўйинни ҳал қилувчи "гейм"ларга олиб борди. Дастлабки сет 7:5 ҳисоби билан тугади. Кейинги икки сетда 7:6, 7:6 натижалари Сафинни иккинчи босқичга олиб чиқди.

Суннатилла ИСЛОМОВ

Мангу янграйверсин "Шарқ тароналари"!

(Боши 1-саҳифада)

Мазкур фестивалнинг Самарқанд шаҳрида ўтказилиши ҳам бежиз эмас, албатта. Зеро, бу шаҳар маданият, санъат, мусиқа азалдан ривож топган кўҳна Шарқнинг энг қадимий, гўзал ва бетакрор цивилизация бешикларидан биридир.

Самарқанд Соҳибқирон Амир Темур даврида Шарқнинг энг йирик илм-фан ва маданият марказларидан бири бўлгани, бу ерда мушоиралар, мусиқий анжуманлар уюштирилгани, унда турли мамлакатдан келган хонандаю созандалар иштирок этгани тарихдан яхши маълум.

"Шарқ тароналари" VI халқаро мусиқа фестивали Самарқанд шаҳрининг 2750 йиллиги тантаналари билан бир пайтда ўтказилгани ҳам чуқур рамзий маъно касб этди. Бу, аввало халқимизнинг санъати, маданияти, куй-қўшиққа ошуфталиги кўҳна шаҳарларимиз каби қадимий ва умрбоқий эканининг ўзига хос ифо-

даси бўлди.

Регистон майдонидаги улкан амфитеатр «Шарқ тароналари» олтинчи мусиқа фестивалининг ёпилиш маросимига йиғилган томошабинлар, кенг жамоатчилик вакиллари билан тўлган. Улар орасида мусиқашунос олимлар, санъат ихлосмандлари, хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари, сайёҳлар бор. Мусиқа садолари остида "Шарқ тароналари" олтинчи халқаро мусиқа фестивали иштирокчилари улкан саҳнага чиқиб келади.

Ниҳоят, ҳаяжонли лаҳзалар бошланди. «Шарқ тароналари» олтинчи халқаро мусиқа фестивалининг ғолиб ва совриндорлари эълон қилинди.

Олий мукофот — Гран-при Кувайт давлати санъаткорларига насиб этди. Жанубий Корея вакиллари биринчи, Италия ва Миср санъат усталари иккинчи, Хитой, Малайзия ва кенияликлар учинчи ўринга муносиб кўрилди.

Фестиваль қатнашчиларига турли йўналишлар бўйича ЮНЕСКОнинг махсус мукофотлари ҳам топширилди. Озарбойжонлик хонанда Орзу Алиева "Энг ёш ижрочи", иорданиялик санъаткор Сакр Руба Муҳаммад Аҳмад "Энг зўр муаллифлик ижроси" номинациялари бўйича ғолиб деб топилди. "Анъанавий ва замонавий куйлар талқини" йўналишида Қирғизистон вакиллари ғолиб бўлди. Ҳамюртимиз хонанда Гулзода Худойназарова "Энг ёркин овоз соҳиби" дея эътироф этилди.

Фестиваль байроғи туширилди. Халқаро мусиқа анжумани иштирокчилари икки йилдан сўнг яна шу ерда, мафтункор Самарқандда учрашиш ниятида хайрлашдилар.

Фестивалнинг ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.Қосимов иштирок этди.

Ғолиб ҲАСАНОВ,
ЎзА мухбири.

СУРАТЛАРДА: фестивал ғолиблари ва иштирокчилари.
Т.НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

Бахтли болалик

Р.ҲАЙДАРОВА олган сурат-лавҳа.

Ажойиботлар оламида

Дўстлашган ҳайвонлар

АҚШнинг Калифорния штатидаги ҳайвонот боғида кучукча бир қарғани ўлимдан асраб қолади. Улар дўстлашиб кетадилар. Бир куни кучук ғойиб бўлади. Қарға эса тумшуғида ип тутиб, қудуқ ёнига бориб юрар экан. Маълум бўлишича, кучукча қудуққа тушиб кетган бўлиб, 6 кун қарға олиб келган емиш билан тирик қолибди.

* * *

"Док" лақабли ит 6 ойлик чақалоқни қутқариб қолади. Моран Стивенс исмли аёл боласини кўтариб, итини эргаштирганча, темир йўл ёнидаги боғчага боради. Бироздан кейин кўзи уйқуга кетади. Чақалоқ эмаклаб, темир йўл изларига бориб қолади. Поезд болага яқинлашганини кўрган Док чопиб бориб, боланинг кўйлагидан тишлаб, рельсдан чиқиб олади. Бола тирик қолади, лекин поезд ғилдираги Докнинг орқа оёғини босиб кетади. Воқеани ўз кўзи билан кўрган она итнинг ҳаракатидан таъсирланиб, Докни ветеринар касалхонага етказади. Шифокорларнинг ёрдами билан итнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади.

Тошкент Давлат Аграр университети жамоаси "Жисмоний тарбия" кафедраси мудири, доцент Мирсултон Солиҳовга падари бузруквори
Солиҳ ота МИРСАГАТОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

"SAIDOV GROUP" аудиторлик ташкилоти жамоаси ташкилот бош директори Беркин Саидовга волидаи муҳтарамаси
БАҲОР аянинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институти жамоаси Ўзбекистон Фанлар академияси академиги Алексей Данилович Глущенкога умр йўлдоши
Лариса Куприяновна ГЛУЩЕНКОнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Чори ЛАТИПОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Саид АҲМАД, Ўктам БАРНОЕВ, Ағитай АДИЛОВ, Ўткир РАҲМАТ, Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Фахриддин КАЛОНОВ (Масъул котиб), Комилжон МАМАЖОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона - 136-58-83, Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 136-56-25, Котибият - 133-95-17, Реклама ва эълонлар - 133-44-43, 136-54-44, 133-28-04. Факс - 133-44-43, 133-09-93.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17, 22-35-753; Андижон – 8-374-22-234-08; Бухоро – 8-365-54-20-518; Навоий – 8-436-22-60-525; Наманган - 8 – 369-41-234-23; Фарғона – 8-373-61-221-97; Самарқанд – 8-366-2-33-70-57; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-37-23-813; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-765-42.

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар
Ⓣ -тижорат мақола

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2006 йил 6 декабрда № 0020 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба ("Ҳаёт"-илова), жума кунлари чиқади.

Буюртма Г-717, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

E-mail: kishlokhayoti@mail.ru

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 24.00
Адади - 13752

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

2 3 4 5 6